

قوانین

دانشکده تشخیص ندهد بسمت دبیری دبیرستانهای کشور منصوب میشوند و مکلفند در محلی که وزارت فرهنگ تعیین میکند بخدمت مشغول شوند و در صورت تخلف از کار برکنار خواهند شد .

ماده پنجم) از آغاز سال تحصیلی ۱۳۳۲ بعد معلمین مورد احتیاج دانشکده ها در صورت تعدد داوطلبان با مسابقه بر طبق آئین نامه های مربوط انتخاب خواهند شد . مسابقه در دانشگاه تهران و بتوسط استادان آن دانشگاه بعمل خواهد آمد .
ماده ششم) وزارت فرهنگ مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشد .
بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی رسیدگی بوضع معلمین دانشگاه تبریز و دانشکده های پزشکی شهرستانها مشتمل بر ۶ ماده تصویب میشود .

بتاریخ چهاردهم تیر ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۲۰۲۸ ۳۲/۴/۱۶

۲۰۶ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۰

لایحه قانونی تمدید مهلت مقرر (۹) قانون ملی شدن ارتباطات تلفنی در سراسر کشور

ماده واحده

مهلت مقرر در ماده (۹) قانون ملی شدن ارتباطات تلفنی در سراسر کشور مصوب بیست و پنجم آذرماه ۱۳۳۱ برای مدت سه ماه تمدید میشود .
بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی تمدید مهلت مقرر در ماده (۹) قانون ملی شدن ارتباطات تلفنی در سراسر کشور مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود .

بتاریخ ۱۶ تیرماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۲۰۱۶ ۳۲/۴/۱۵

۲۰۷ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۱

لایحه قانونی خلع ید از غاصبین رقبات خالصه

ماده واحده

در مورد آن قسمت از املاک و مستقالات مشمول قانون راجع بدعاوی اشخاص نسبت باملاک واگذاری مصوب ۱۲ خرداد ۱۳۲۱ و ماده ۳ لایحه قانونی بنگاه خالصه مصوب ۱۱ خرداد ۳۲ که در نتیجه صدور رأی برد شکایت یا بیحقی شاکیان از هیئت های تصنیف امور املاک واگذاری و یا در نتیجه عدم دادخواهی در مدت مقرر در ماده ۶ قانون مذکور بملکیت دولت و خالصگی تثبیت شده و یا در صورت دادخواهی هنوز حکم قطعی بحقیقت

قوانین

شاکیان صادر نشده است لیکن در تصرف اشخاص باقی است متصرفین اسلاک و رقبات مزبوره مکلفند ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ اظهار به بنگاه خالصجات متصرفات خود را به بنگاه ناسبرده تحویل دهند و در صورت انقضای مهلت مقرر واستکفاف متصرفین از تخلیه و تحویل تصرفات آنان عدوانی شناخته میشود و بموجب قانون جلوگیری از تصرف عدوانی مصوبه ۱۴ و ۱۸ اردیبهشت ماه ۳۰۹ و سایر مقررات قانونی با آنها رفتار خواهد شد و مبداء قانونی تقدیم شکایت ۱۰ روز پس از ابلاغ اظهاریه بنگاه خالصجات بمتصرفین خواهد بود.

تبصره ۱) در صورتیکه در مدت یک ماه مقرر در ماده ۲ قانون تصرف عدوانی شکایت شود مرجع شکایت و رسیدگی و رأی فقط دادسرای شهرستانهای محل وقوع ملک میباشد.

تبصره ۲) کلیه بخشنامه ها و دستورات وزارت دارائی یا تصویبنامه هائیکه مبنی بر تجویز تصرفات اشخاص نسبت باملات مزبور صادر گردیده ملغی است.

تبصره ۳) اشخاصی که مورد تصرف آنها منحصرأ و من حیث المجموع از پنج جریب شالیزار یا پنبه زار و یا ۱۰ جریب گندم زار و غیره و یا جمعاً ۸ جریب شالیزار و گندم زار و غیره تجاوز نمایند و شخصاً متصدی زرع و کشت آن اراضی باشد مشمول مقررات این لایحه قانونی نخواهند شد.

وزارت دادگستری و وزارت کشاورزی مأمور اجرای این لایحه قانونی هستند. بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سیام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی خلع ید از غاصبین رقبات خالصه مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره تصویب میشود.

بتاریخ پانزدهم تیرماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۰۸ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۴ شماره ۱۲۰۲۰ ۳۲/۴/۱۸

لایحه قانونی تشکیل و اختیارات کمیسیون امنیت اجتماعی

ماده ۱ - برای حفظ نظم و امنیت عمومی در هر حوزه فرمانداری هیئت دائمی بنام «کمیسیون امنیت اجتماعی» مرکب از فرماندار - دادستان (یا رئیس دادگاه بخش در محلهائیکه دادستان نیست) و رئیس دارائی و رئیس ژاندارمری (و در صورت غیبت معاونین آنان) بریاست فرماندار تشکیل میشود.

ماده ۲ - فرمانداران مکلفند در مواقعی که استقرار امنیت و نظم و حفظ حقوق مالکین و رعایا و رفع اختلاف بین آنها ایجاب نماید کمیسیون را با دعوت اعضاء آن فوراً تشکیل دهند.

وظائف کمیسیون

ماده ۳ - وظائف کمیسیون مزبور عبارتست از:
الف بررسی در امور تأمین و انتظامی مشترک بین ادارات مذکور و اخذ تصمیم

قواین

و اجراء آن مطابق قوانین و مقررات و گزارش تصمیمات و اقدامات خود بوزارت کشور و دادگستری .

ب - سعی و کوشش در رفع اختلاف بین مالک و رعیت بارعایت اصل مالکیت و احترام بسعی و عمل زارع و تعیین سهم مالک و کشاورز مطابق عرف و عادت محل طبق مقررات لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی و همچنین رسیدگی بامور دیگری که مربوط بعمل زراعت و رابطه بین مالک و زارع است .

ج - رسیدگی بجرائم مذکور در این لایحه قانونی و تعیین مجازات مرتکبین آن.

جرایم و مجازات ها

ماده ۴) اشخاصیکه کشاورزان را بخودداری از دادن حق مالکانه یا امتناع از عمل کشت یا جلوگیری از ورود مالک بملک خود یا ممانعت از مداخلات و عملیات او در ملک مطابق سلطه قانونی یا رفتار برضد مأمورین دولت و ادار نمایند بوسیله مأمورین انتظامی فوراً دستگیر و با گزارش و مدارک اتهام تسلیم کمیسیون امنیت خواهند شد .

ماده ۵) اجتماعاتیکه حرکات و تظاهراتشان ایجاد اضطراب و تشویش درافکار میکند و یا نظم و آرامش و آسایش عمومی را مختل میسازد درهرمحل ممنوع است مأمورین انتظامی مکلفند فوراً به اجتماع کنندگان اخطارکنندکه متفرق شوند و چنانچه متفرق نشوند مأمورین مزبور باید آنها را دستگیر و با گزارش امر تسلیم کمیسیون امنیت اجتماعی نمایند .

ماده ۶) اشخاص ناراحت درشهرها و دهات که پیوسته مردم را بضدیت بایکدیگر تحریک و وادار میکنند و موجبات سلب آسایش و اخلاق درنظم و آرامش را عملاً فراهم میسازند فوراً بوسیله مأمورین انتظامی دستگیر و با گزارش امر تحویل کمیسیون امنیت میشوند .

ماده ۷) مرتکبین جرائم مذکور درمواد ۴ و ۵ و ۶ بششماه تا یکسال بازداشت و یا تبعید و باقامت اجباری درمحلی که کمیسیون تعیین میکند محکوم خواهند شد .

ماده ۸) درتمام موارد مذکور درماده ۴ و ۵ و ۶ این لایحه قانونی کمیسیون امنیت اجتماعی بهوصول گزارش و تحویل متهمین دستور بازداشت موقت را درباره آنها صادر نموده و بموقع اجراء میگذارد و این دستور بازداشت موقت تا زمان صدور حکم قطعی ادامه خواهد داشت و قابل شکایت نیست .

ماده ۹) کمیسیون امنیت اجتماعی پس از دستور بازداشت موقت بماهیت امر و صحت گزارش و دلایل دراسرع اوقات رسیدگی نموده هرگاه اتهام را صحیح و مطابق باواقع تشخیص داد برطبق مقررات این لایحه قانونی رأی بیازداشت و یا تبعید متهم میدهد و بازداشت موقت جزء مدت محکومیت محسوب میشود و چنانچه اتهام را وارد ندانست فوری دستور رفع بازداشت متهم را خواهد داد .

ماده ۱۰) کمیسیون حق دارد در مواردی که ثبوت و تحقق جرم را مستلزم

فوائین

تحقیقات بیشتری بداند بمأمورین انتظامی دستور بدهد که تحقیقات را کتباً انجام دهند و مأمورین مزبور مکلفند تحقیقات را کتباً انجام داده با گزارش جامعی بکمسیون بفرستند و نیز حق دارد در موارد اختلاف بین کشاورزان و مالکین راجع بدهیره مالکانه یا اختلافات نظیر آن اشخاص بعیر و متخصص در امر را بکمسیون دعوت و یا کمسیون مخصوصی از آنها برای روشن شدن امر تشکیل داده و از نظر آنان استفاده نماید .

ماده ۱۱) طرز رسیدگی کمسیون تابع مقررات خاصی نیست و فقط باید در نتیجه رسیدگی عادی حقیقت امر را احراز و بارعایت مقررات این لایحه قانونی رأی صادر نماید .

ماده ۱۲) رأی کمسیون باید فوراً بمحکوم علیه ابلاغ و فقط محکوم علیه حق دارد در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی کمسیون بدادگاه استانی که جرم در حوزه آن واقع شده شکایت نماید شکایت باید مشتمل بر تمام مواد اعتراض و مدارک باید مشتمل بر تمام مواد اعتراض و مدارک باشد دادگاه استان فوراً و خارج از نوبت بدون حضور متهم بشکایت مذکور رسیدگی کرده رأی مقتضی صادر خواهد نمود و چنانچه دادگاه حضور متهم را برای روشن شدن امر لازم بداند دستور احضار او را خواهد داد طرز رسیدگی دادگاه استان در اینموارد باستثناء احضار متهم که ضرورت ندارد مطابق مقررات عمومی خواهد بود و در هر صورت رأی دادگاه استان قطعی و قابل اجراء است .

ماده ۱۳) محکومین بحکم قطعی لازم الاجراء پس از انقضای ربع مدت محکومیت میتوانند تقاضای بخشودگی نمایند در این صورت پرونده امر بکمسیون بخشودگی مقرر در آئین نامه تشدید مجازات مصوب مرداد ۱۳۲۲ ارجاع خواهد شد .

ماده ۱۴) لایحه قانونی مجازات اخلال در نظم و امنیت عمومی مورخه ۲۸ اسفند ۱۳۳۱ ملغی الاثر خواهد بود .

ماده ۱۵) وزارتین کشور و دادگستری مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند . برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی تشکیل و اختیارات کمسیون امنیت اجتماعی مشتمل بر ۱۵ ماده تصویب می شود .

بتاریخ ۱۸ تیرماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۲۰۹۸ - ۳۲/۴/۱۰

تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۴

لایحه قانونی معافیت نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱

ماده ۱ - مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی آخر اسفند ۱۳۱۱ (باستثناء دیبله ها و لیسانسیه ها و دکترها که تابع مقررات خاصی می باشند) که غایب بوده و یا متکفل و معلول باشند که مدت معافیت قانونی آنان خاتمه یافته و یا بعلم دیگر وضع آنان خاتمه و یا بعلم دیگر وضع آنان تا این تاریخ روشن نشده باشرايط ذیل از خدمت زیر پرجم معاف میگرددند .

فوابن

الف - کارگران - زارعین - کسبه و مستخدمین جزء و سایر کسانیکه تمکنی ندارند با پرداخت مبلغ یکهزار ریال .

ب - کسانیکه خود بامتکفل مخارج قانونی آنان متمکن میباشند علاوه بر پرداخت مبلغ یکهزار ریال مذکور در بند الف مبلغی معادل یکصدم دارائی و تمکنی که دارند بشخص خودشان باقید شرافت پرداخت خواهند نمود .

ماده ۲ - برای پرداخت وجوه مقرر در ماده اول این لایحه قانونی مشمولین مذکور شخصاً یا بوسیله نماینده خود بانک ملی ایران یا شعب یا نمایندگیهای آن سراجعه و برطبق بند (الف) یا (ب) ماده فوق وجه مقرر را پرداخته و رسید آن را در اوراق مخصوصی که بانک ملی ایران بدین منظور تهیه نموده است در دوشخه دریافت میدارند نسخه سوم رسید در بانک بایگانی خواهد شد و بانک ملی وجوه دریافتی را در حساب مخصوصی منظور و صورت آنرا ماهانه بجزانه داریکل ارسال خواهد داشت .

ماده ۳) مشمولین مزبور موظفند سنتها در ظرف شش ماه از تاریخ اجرای این لایحه قانونی یک نسخه از برگ رسید دریافتی از بانک را تسلیم مناطق یا حوزه‌های مربوطه نموده برگ معافیت خود را دریافت دارند .

ماده ۴) مناطق و حوزه‌های اداره نظام وظیفه عمومی مکلفند همینکه مشمولین مربوط بمنطقه یا حوزه آنها برگ رسید بانک ملی دایر پرداخت وجوه مقرر در ماده اول این لایحه قانونی را شخصاً یا بوسیله نماینده خود و یا بوسیله بیست سفارشی ارائه و تسلیم نمودند بحد اکثر در ظرف مدت یکماه برگ معافیت آنان را بدون هیچ قید و شرطی صادر و بارائه دهنده رسید بانک تسلیم و یا برای او بوسیله پست سفارشی ارسال نمایند .

ماده ۵) بانک ملی و شعب تابعه آن در آخر هر ماه صورت اسامی کلیه کسانیرا که برطبق بند ب از ماده اول وجوه مربوط ب خود را پرداخته اند با کلیه مشخصات معینه درجراید محلی منتشر خواهد نمود .

ماده ۶) کسانیکه در ظرف مدت شش ماه مهلت مذکور در ماده (۳) از مقررات این لایحه قانونی استفاده نکنند از معافیت مذکور در این لایحه قانونی محروم بوده و مطابق مقررات مشمولین غایب درباره آنان رفتار خواهد شد .

ماده ۷) هیچکس حق ندارد مشمولین متولد ۱۳۰۶ بعد را قبل از صدور برگ خاتمه خدمت یا ورقه معافیت عالماً عامداً استخدام نماید و یا وسیله قرار آنها را از مقررات قانون خدمت نظام وظیفه با این لایحه قانونی فراهم سازد .

ماده ۸) مأمورین ادارات دولتی (جز در موارد مالیاتی و جزائی و بهداشتی و ازدواج) تقاضای مراجعه کنندگانی را که از متولدین ۱۳۰۶ بعد باشند موقعی پذیرفته و بچریان اداری خواهند گذارد که وضع متقاضی برطبق مقررات این لایحه قانونی یا قانون نظام وظیفه روشن شده باشد .

قوانین

ماده ۹) متخلفین از مواد ۴ و ۷ و ۸ این لایحه قانونی بیازده روز الی ششماه زندان تأدیبی محکوم خواهند شد .

ماده ۱۰) وزارت دفاع ملی آئین نامه اجرائی این لایحه قانونی را تنظیم خواهد نمود .

ماده ۱۱) این لایحه قانونی از اول شهریورماه ۱۳۳۲ قابل اجرا بوده و کلیه وزارتخانه‌ها مأمور اجرای آن میباشند .

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی معافیت مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱ مشتمل بر ۱۱ ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۲۰ تیرماه ۱۳۳۲
نخست‌وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۰ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۷ شماره ۱۲۱۰۶ - ۲۱ - ۴ - ۳۲

لایحه قانونی مربوط بمتهمین قاچاق

ماده اول) پرونده های مربوط بمتهمین قاچاق که از طرف مراجع دادگستری از ادارات مأموروصول در آمد مطالبه شده یا بشود فقط وقتی فرستاده خواهد شد که متهم قاچاق بر طبق ماده ۸ قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ جریمه قانونی خود را تماماً تأمین نموده یا برائت قرار بازداشت درقبال جریمه مقرر ز زندانی باشد .
ماده دوم) وزارت دادگستری و وزارت دارائی مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند .
بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی مربوط بمتهمین قاچاق مشتمل بر ۲ ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۲۱ - ۴ - ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۱ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۷ شماره ۱۲۱۱۲ - ۲۲ - ۴ - ۳۲

لایحه قانونی بیمه حوادث و سائط نقلیه موتوری

ماده ۱) مالکین کلیه وسائط نقلیه موتوری زمینی هوائی ، و آبی اعم از حقیقی یا حقوقی چه دولتی یا غیر دولتی مکلفند وسائط نقلیه خود را در مقابل خسارات بدنی و مالی که بسبب حوادث و سائط نقلیه آنها باشخاص ثالث و خسارات بدنی که برانندگان و کارکنان راکب و سائط نقلیه مزبور وارد میشود در شرکت سهامی بیمه ایران یا نمایندگان آن شرکت مزبور بیمه نمایند .

ماده ۲) رانندگان و کارکنان وسائط نقلیه ایکه بموجب لایحه قانونی بیمه های اجتماعی بیمه شده‌اند از این لایحه قانونی مستثنی میباشند .

ماده ۳) در موارد ذیل خسارات پرداخت نمیشود :

- ۱ - خسارات وارده به وسائط نقلیه بطور کلی مگر اینکه جداگانه بیمه شده باشند.
  - ۲ - خسارات وارده بمحمولات و وسائط نقلیه و اموال متعلق به بیمه گذار یاراننده و یا اموالیکه بانان سپرده شده است.
  - ۳ - کلیه خسارات و جرائم نقدی ناشی از تعقیب قضائی راننده و سایر کارکنان و وسائط نقلیه موجب حادثه.
  - ۴ - خسارات وارده باشخصی که در مسابقات و وسائط نقلیه موتوری یا در تمرین در محوطه های مسابقه شرکت مینمایند.
  - ۵ - خساراتیکه در نتیجه جنگ و انقلاب و شورش روی دهد.
  - ۶ - خسارات وارده بمتضررین غیر قانونی و وسائط نقلیه موتوری.
- ماده ۴) در صورتیکه حادثه وسائط نقلیه در نتیجه تخلف راننده یا کارکنان و وسائط مزبور یا شخص ثالث از مقررات مربوط براهنمائی و رانندگی یا آئین نامه های مربوط عبور و مرور باشد خسارات بشخص متخلف پرداخت نخواهد شد ولی بهر حال هزینه معالجه و بستری کردن مصدومین بعهدہ شرکت سهامی بیمه ایران است.
- ماده ۵) ادارات شهربانی بمالکینی که وسائط نقلیه خود را بر طبق ماده یک بیمه نمایند اجازه حرکت و شماره شهربانی نخواهند داد.
- ماده ۶) چنانچه وسائط نقلیه بر طبق مقررات ماده یک این لایحه قانونی بیمه نشوند و خساراتی باشخص ثالث وارد نمایند شرکت سهامی بیمه ایران خسارات وارده را بر طبق مقررات بشخص ثالث پرداخت خواهد کرد و خسارات پرداختی را باضافه دوازده در صد از متخلف دریافت خواهد نمود و رانندگان و کارکنان و وسائط نقلیه ای که بیمه نشده اند در صورتیکه حادثه ای برای آنها رخ دهد حق مطالبه خسارت را نخواهند داشت.
- ماده ۷) درصورتیکه بوسیله ثبت و شماره گذاری و وسائط نقلیه موتوری از طرف شهربانی دایر میباشد شرکت سهامی بیمه ایران مکلف است آمادگی خود را بوزارت کشور اعلام نماید و وزارت کشور آگهی برای اجراء این لایحه قانونی منتشر خواهد ساخت در اینصورت کلیه مالکین و وسائط نقلیه موتوری مکلف خواهند بود در ظرف یکماه از تاریخ آگهی بر طبق ماده اول این لایحه قانونی عمل نمایند.
- ماده ۸) آئین نامه اجراء این لایحه قانونی را که شامل شرایط و تعرفه و قرارداد و میزان حد اکثر خسارت پرداختی و جرائم و غرامات و سایر مقررات لازمه است شرکت سهامی بیمه ایران با موافقت وزارت کشور تهیه و بوسیله آن وزارتخانه تقدیم هیئت وزیران خواهد نمود و پس از تصویب بموقع اجراء گذارده میشود.
- ماده ۹) لایحه قانونی بیمه خسارات شخص ثالث ناشی از وسائط نقلیه موتوری مصوب ۸ آبان ماه ۱۳۳۱ و همچنین متمم لایحه قانونی مزبور مصوب ۸ بهمن ماه ۱۳۳۱ و سایر مقررات قانونی که با این لایحه قانونی مغایرت داشته باشد ملغی میشود.
- ماده ۱۰) وزارتین دارائی و کشور مأمور اجراء این لایحه قانونی میباشند.

فوائین

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی
میمه حوادث وسایط نقلیه موتوری مشتمل بر ۱۰ ماده تصویب می شود.

بتاریخ ۲۲ - ۴ - ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۲ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲۸ شماره ۱۲۱۳۴ ۳۲/۴/۲۴

لایحه قانونی معافیت کارگاههای ریسندگی و بافندگی از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض

ماده اول (کارگاههای ریسندگی و بافندگی اعم از دستی و ماشینی ساخت ایران
که کمتر از ۵۰ دستگاه ریسندگی و بافندگی دارند از تاریخ تأسیس تا مدت ۵ سال از پرداخت
هرگونه مالیات و عوارض معاف میباشند.

ماده دوم (وزارت دارائی مأمور اجرای این لایحه قانونی است.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۳۱ لایحه قانونی معافیت
کارگاه های ریسندگی و بافندگی از پرداخت هرگونه مالیات و عوارض مشتمل بر دو
ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۲۴ تیر ماه ۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۳ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱ شماره ۱۲۱۱۴ - ۳۲/۴/۲۴

لایحه قانونی آمار و سرشماری

ماده ۱ (بمنظور جمع آوری و تمرکز آمارهای متنوع اجتماعی و اقتصادی و
کشاورزی و فرهنگی و بهداشتی کشور و اجرای سرشماریهای نفوس و کشاورزی و اقتصادی
اداره ای بنام اداره آمار عمومی تشکیل میگردد.

ماده ۲) سازمان و وظایف اداره آمار عمومی بوسیله اداره کل آمار و ثبت احوال
تهیه و بتصویب وزیر کشور بطور آزمایشی بمرحله اجرا گذارده میشود و پس از یکسال
وزارت کشور سازمان و وظایف قطعی این اداره را تنظیم و برای تصویب مجلس شورای ملی
تقدیم خواهد داشت.

ماده ۳ (بودجه اداره مذکور در سال ۱۳۳۲ از اعتبارات سازمان برنامه تأمین
و بمصرف خواهد رسید و برای سنوات بعد چنانچه تأمین اعتبار مورد نیاز برای سازمان
برنامه میسر باشد از اعتبارات سازمان برنامه تأمین والا دولت اعتبارات لازم را در بودجه
اداره کل آمار و ثبت احوال ضمن ماده ۳۲ منظور خواهد نمود.

ماده ۴ (ادارات آمار وزارتخانه ها از نظر جمع آوری آمارهای مربوط باید
باداره آمار عمومی همکاری وهم آهنگی کامل داشته باشند سازمان و وظائف ادارات آمار

قوانین

وزارتخانه‌ها با توجه به میزان کار هر یک با موافقت اداره آمار عمومی تنظیم و برای اجراء ابلاغ خواهد گردید و اداره آمار عمومی برای هدایت و راهنمایی هر یک از ادارات آمار وزارتخانه‌ها و اداره کل گمرک و بانک ملی ایران و سازمان برنامه و شرکت بیمه ایران کارمند متخصص را بطی بنام ریزن آمار اعزام خواهد داشت تا با رؤساء ادارات آمار همکاری نموده در جمع آوری آمارهای مربوط بر طبق اصول علمی اقدام نماید.

ماده ۵) از تاریخ تصویب این لایحه قانونی کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی و بنگاه‌های وابسته بدولت و بانکها و هم چنین کارخانه‌ها و مؤسسات ملی مکلفند جدولها و پرسشنامه‌هایی را که برای آمارگیری و جمع آوری اطلاعات کلی و ماهانه تهیه می‌نمایند قبلاً بران جلب موافقت و تصویب هیأتی که از ریزن مذکور در اداره آمار عمومی تشکیل خواهد شد بدارد. آمار عمومی ارسال دارند این اطلاعات آماری باید در اداره آمار عمومی تمرکز یافته و هر گونه تغییر و تحوّل که پیش میاید منظمآ ثبت و مورد بررسی علمی قرار گیرد.

ماده ۶) وزارت کشور برای تعلیم و تربیت آمارشناسان و آمارگران بتعداد کافی میتواند کلاسهای مخصوص تشکیل دهد و دانشجویان آنرا از بین کارمندان داوطلب دولت که سن آنها از سی و پنج سال بیشتر و پایه تحصیلاتشان از دوره کامل متوسطه کمتر نباشد انتخاب نماید. تعداد دانشجویان هر کلاس از سی نفر تجاوز نخواهد نمود.

تبصره ۱) چنانچه پس از تحقیقات کافی معلوم و مسلم شود که برای تکمیل سازمان اداره آمار عمومی از میان کارمندان دولت اعم از آنان که شاغل یا در وزارت کار برای خدمت آماده‌اند و واجد شرایط مقرر در این ماده میباشند بعده کافی داوطلب شرکت در کلاسهای مزبور موجود نیست وزیر کشور میتواند از افراد آزاد داوطلب که لا اقل دارای دیپلم کامل متوسطه باشند و سن آنها از سی سال تجاوز نکند با تنظیم قرارداد بخدمت موقت بپذیرد.

تبصره ۲) افرادی که بر طبق تبصره ۱) با تنظیم قرار داد بخدمت موقت پذیرفته میشوند هر گاه پس از پایان دوره کلاس بتوانند از عهده امتحانات برآیند کارمند رسمی دولت شناخته خواهند شد کسانیکه دارای تحصیلات کامل متوسطه هستند با پایه دو و آنانکه دارای تحصیلات عالی هستند با پایه ۳) و لیسانسیه‌ها با پایه ۴) اداری استخدام خواهند شد.

تبصره ۳) موادی که تدریس خواهد شد و همچنین سایر مقررات مربوط بتشکیل کلاس و عهده آن در آئین‌نامه‌ایکه از تصویب هیئت وزیران خواهد گذشت تعیین میگردد.

تبصره ۴) مدت خدمت کارمندان رسمی و پایه‌دار دولت که از وزارتخانه‌ها و ادارات و بنگاههای مختلف دولت برای خدمت در اداره آمار عمومی منتقل میشوند در صورت پرداخت کسور بازنشستگی جزء سابقه خدمت آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۵) افرادی که بر طبق تبصره ۲ ماده ۶ پس از پایان دوره کلاس بارتبه

قوانین

۷ و یا ۳ یا ۴ رسماً استخدام میشوند از تاریخ نیل برتبه باید کسور بازنشستگی خود را بصندوق بازنشستگی بپردازند - این طبقه مستخدمین از تاریخ نیل برتبه از کلیه مزایای قانون استخدام استفاده خواهند نمود.

ماده (۷) وزیر کشور برای تکمیل سازمان اداره آمار عمومی مانند دارالترجمه و کتابخانه و ماشین نویسی و خدمت در کارهای مربوط بماشینهای استخراج آمار و رانندگی و نظائر آن میتواند اشخاص مورد احتیاج را که واجد شرایط باشند از بین کارمندان شاغل و یا کارمندانی که در وزارت کار برای خدمت آماده اند انتخاب نماید و در صورتیکه پس از تحقیقات کافی معلوم و مسلم شود که کارمندان مورد احتیاج در بین کارمندان شاغل و یا آماده بخدمت موجود نیست وزیر کشور میتواند از افراد آزاد داوطلب و واجد شرایط بخدمت بپذیرد.

ماده (۸) وزارت کشور میتواند حد اکثر پنجنفر متخصص و استاد در اسر آمار از اتباع کشورهای بیطرف با تصویب هیأت وزیران برای مدت حد اکثر پنجسال بخدمت دعوت نماید و قرار داد استخدامی آنان را تهیه و برای تصویب بمجلس شورای ملی تقدیم دارد پرداخت حقوق و مزایا و کرایه خانه و هزینه اتوبیل و مسافرت متخصص مذکور تا تصویب قرارداد استخدامی آنان از طرف مجلس شورای ملی بلامانع خواهد بود.

ماده (۹) سرشماری های نفوس و کشاورزی و اقتصادی در هر موقع پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت وزیران بوسیله اداره آمار عمومی انجام خواهد پذیرفت و هزینه آن نیز از اعتبارات سازمان برنامه تأمین و در اختیار گذارده میشود.

ماده (۱۰) برای اجرای سرشماری نفوس لدی الاقتضا از طرف دولت تعطیل عمومی اعلام میشود در اینصورت باستثنای کسانی که مأمور سرشماری میشوند عموم افراد باید در مدت اعلام تعطیل عمومی از مساکن خود خارج نشوند مگر در موارد ضروری که آئین نامه معین خواهد کرد.

تبصره) سرشماری اتباع دولت شاهنشاهی ایران مقیم خارجه را مأمورین وزارت امور خارجه بر طبق آئین نامه انجام خواهد داد.

ماده (۱۱) وزارت کشور مکلف است در اجرای این لایحه قانونی مقدمات کار را تدریجاً فراهم و طوری عمل نماید که در سال ۱۳۳۵ بتواند برنامه مربوط بسرشماری عمومی نفوس کشور را بموقع اجراء گذارد.

ماده (۱۲) برای اجرای هر نوع سرشماری در کشور عموم کارمندان کشوری و بانکها و شهرداریها و آموزگاران و دبیران و دانش یاران و دانشجویان و کارکنان بنگاههای ملی و افرادی که وجود آنها برای شرکت در برنامه سرشماری مورد استفاده قرار می گیرد مکلفند دستورهائی را که از طرف اداره سرشماری بآنها داده میشود از روی کمال صحت انجام دهند افراد مزبور در طول مدت سرشماری دارای علامت مشخصه خواهند بود.

قوانین

ماده ۱۳) وسائل نقلیه و وسایط ارتباطی تلفنی و تلگرافی کلیه وزارتخانه ها و ادارات و بانکهای دولتی و شهرداریها با رعایت احتیاجات و مقدرات مؤسسات مزبور در موقع اجرای برنامه سرشماریها باید مجاناً در اختیار و استفاده کارکنان اداره آمار عمومی قرار گیرد هزینه استفاده از وسائل و وسایط مذکور و فوق العاده بومیه متصدیان آن از بودجه مخصوص سرشماریها تأمین خواهد گردید.

ماده ۱۴) عموم ساکنین کشور مکلفند پاسخ پرسشنامه و اطلاعات مربوط بسرشماری را که مأمورین درخواست میکنند مطابق با واقع اظهار دارند.

ماده ۱۵) اطلاعاتیکه در نتیجه سرشماری های مختلف تحصیل میشود نباید مورد استفاده مقررات اجرائی دستگاههای دولتی و شهرداریها از نظر امور مالیاتی و نظام وظیفه و امثال آن قرار گیرد - اطلاعات تحصیل شده در اداره آمار عمومی متمرکز و محفوظ مانده فقط مطالب کلی و عمومی که از آن استخراج میشود منتشر خواهد شد.

ماده ۱۶) کلیه قوانین و مقرراتیکه در مورد امر آمار و سرشماری مغایر این لایحه قانونی باشد از این تاریخ منغی است.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سیام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی آمار و سرشماری مشتمل بر ۱۶ ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۴/۲۴

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۴ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱ شماره ۱۲۱۷۲ - ۳۳/۴/۲۸

لایحه قانونی تعطیل رسمی بیادبود روز قیام مقدس ملی

۳۰ تیر ۱۳۳۱

ماده واحده

پایاس قیام مقدس ملی سیام تیر ۱۳۳۱ و بیاد بود شهدای آن روز که قانون مصوب شانزدهم مردادماه ۱۳۳۱ آنان را شهدای ملی شناخته است همه ساله روز سیام تیر تعطیل رسمی خواهد بود.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سیام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی تعطیل رسمی بیاد بود روز قیام مقدس ۳۰ تیر ۱۳۳۱ مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۴/۲۸

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۵ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۳ شماره ۱۲۱۸۴ - ۳۲-۴-۲۸

لایحه قانونی هیئت حل اختلاف محلی

فصل اول - سازمان

ماده ۱ - وزارت دادگستری میتواند در هر ده یا دهستان یا بخش یا سایر نقاطی

قوانین

که دادگاه بخش در آنجا تشکیل نشده و جمعیت آن کمتر از سه هزار نفر نباشد و مقتضی بداند هیئت حل اختلاف محلی برای رسیدگی بدعاوی ساکنین آن محل بریکدیگر برطبق مقررات زیر تشکیل بدهد .

ماده ۲ - شورای ده و شورای دهستان و شورای عمران و تعاون بخش و شورای شهرستان مذکور در لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی مصوب چهاردهم مهرماه ۱۳۳۱ هر یک از نقاط مذکور در ماده قبل بتشخیص وزارت دادگستری از شش تا دوازده نفر از بین ساکنین آن محل را که لااقل سن آنها چهل سال و سواد خواندن و نوشتن و حسن شهرت داشته و محکومیت جزائی نداشته باشند به بخشدار و یافرمانداری که ده و دهستان و بخش در قلمرو آنها واقع است معرفی مینماید .

تبصره - اگر شوراها یا محکومین مذکور در این ماده بهرجهتی از جهات تشکیل نباشد برطبق فصل دوم از لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان مصوب چهاردهم مهرماه ۱۳۳۱ شوراها یا مزبور باید برای انجام دادن وظائف قانونی خود تشکیل شود .

ماده ۳ - در مراکز بخشداری بخشدار و در مراکز فرمانداری فرماندار نسبت به اشخاص معرفی شده از طرف شوراها از جهت حسن شهرت و صلاحیت تحقیقات لازمرا نموده و نظر خود را نسبت باشخاص مزبور و همچنین اگرکسان دیگررا بغیر از آنها تیکه معرفی شده اند شایسته بداند وموافق آنها را برای عضویت هیئت محلی تحصیل کرده باشد بوزارت دادگستری گزارش میدهد .

ماده ۴ - وزارت دادگستری از بین اشخاص معرفی شده سه نفر را بسمت عضویت اصلی و یک نفر را بسمت عضویت علی‌البدل هیئت حل اختلاف محلی برای مدت دو سال تعیین میکند وبعد از انقضای مدت دو سال اشخاص مزبور مجدداً قابل انتخاب هستند وتا وقتیکه هیئت حل اختلاف محلی جدید تعیین نشده است هیئت سابق کماکان انجام وظیفه خواهند نمود .

ماده ۵ - هیئت حل اختلاف محلی یکنفر را بسمت ریاست هیئت از بین خود انتخاب خواهد کرد و در صورت عدم حصول اکثریت ریاست بعهده عضو اسن میباشد .

ماده ۶ - دهاتی که فاصله آنها تا مرکز دادگاه بخش یادادگاه شهرستان زیادتر از شش کیلومتر نیست مشمول مقررات فوق نبوده و بکلیه دعاوی آنها در دادگاه بخش یا شهرستان رسیدگی میشود .

فصل دوم - صلاحیت

ماده ۷ - صلاحیت هیئت های حل اختلاف محلی در امور مدنی بشرح زیر است:

الف - دعاوی مدنی اعم از منقول و غیرمنقول که خواسته آن بیش از دوهزار ریال نباشد . حکم هیئت در این مورد قطعی و غیر قابل پژوهش و فرجام است .

ب - دعاوی مدنی اعم از منقول و غیرمنقول که خواسته آن بیش از پنجاه هزار ریال نباشد حکم هیئت در این مورد فقط قابل رسیدگی پژوهشی در نزدیکترین دادگاه شهرستان است .

قوانین

د - در هر موردی که کسی مال منقول و غیر منقول را از تصرف متصرف بدون رضایت او خارج بینماید یا مزاحم استفاده متصرف میشود .

ه - در دعای مدنی و همچنین دعوی زبان حاصل از جرم هیئت میتواند عمل طرفین را بدون رعایت حد نصاب معین به هر مبلغ که باشد بصلح خاتمه دهد و اموری که در هیئت بصلح خاتمه می‌یابد قطعی است .

ماده ۸ - صلاحیت هیئت‌های حل اختلاف محلی در امور جزائی بقرار زیر است :

الف) در کلیه دعاوی خلافی طبق آئین نامه خلافی .

ب) در مورد جرم‌های مذکور در مواد قانون کیفر عمومی بشرح زیر :

ماده ۱۲۸ (قطع و اتلاف درختهایی که در میدان گاهها و باغهای عمومی و شوارع غرس شده) ماده ۱۷۳ (جرح و ضربی که موجب مرض یا صدمه‌ای شود که از مصدوم سلب قدرت کارکردن در مدتی زائد از بیست روز نماید یا موجب سلب قدرت کار نشود و یا در کمتر از بیست روز شود) ماده ۱۷۴ (جرح و ضرب غیر عمدی) ماده ۲۱۴ (ندادن مخارج ضروری زن از طرف شوهر در صورت تمکین زن و ندادن نفقه سایر اشخاصی که بموجب قانون واجب النفقه هستند در صورت استطاعت) ماده ۲۲۶ (سرقت در محل سکنی یا محل‌های عمومی و سرقت در شب و سرقتی که از طرف دو نفر یا بیشتر ارتکاب میشود و سرقتی که از طرف یک نفر یا حمل سلاح ظاهر یا مخفی ارتکاب میشود . سرقت از طرف مستخدم در خانه یا دکان مخدوم و سرقت از طرف کاروانسردار و مکاری و مهمان خانه دار نسبت باموالی که بمناسبت شغل بانها سپرده شده است) ماده ۲۲۷ (سرقتها عادی که مشمول شرایط ماده ۲۲۶ نباشد) ماده ۲۲۷ مکرر (سرقتی که متهم با مدعی خصوصی قرابت نسبی درجه اول - دوم یا سوم یا قرابت سببی درجه اول یا دوم داشته باشد) ماده ۲۲۹ (شروع بسرقت هائیکه جنحه محسوب می‌شوند) ماده ۲۳۰ (مخفی کردن اشیاء مسروقه) ماده ۲۵۲ (سوزاندن تیر و چوب‌هائی که برای بناء مهیا شده - آتش زدن وسائل نقلیه چرخ دار - آتش زدن خرمن و حاصل دیگری) قسمت اخیر ماده ۲۴۳ (قمار علنی) ماده ۲۵۴ (خراب کردن یا شکستن اسباب و ادوات زراعت یا زاغه دواب یا کلیه دهقانی) ماده ۲۵۵ (مسموم یا تلف کردن دواب و مواشی و ماهی‌های موجود در نهر یا غیره) ماده ۲۵۶ (کشتن عمدی حیوانات اهلی حلال گوشت) ماده ۲۵۷ (تخریب مال غیر) ماده ۲۶۲ (چراندن حاصل یا خراب کردن تاکستان - باغ میوه - نخلستان دیگری و یا خشک کردن حاصل یا تاکستان یا باغ بواسطه سرقت آب متعلق به آن) ماده ۲۶۴ (تغییر یا محو حد فاصل ما بین املاک از روی عمد) ماده ۲۶۵ (ورود به قهر و غلبه در ملکی که در تصرف دیگری است اعم از اینکه ملک مزبور محصور باشد یا نباشد) ماده ۲۷۳ مکرر (امتناع و لگزد از قبول کار و یا در صورت قبول فرار از کار) ماده ۲۷۵ (استعمال مسکرات یا افیون یا شیره تریاک یا سرفین یا بنک یا چرس بطور تجاهر و علنی) .

ماده ۹ - وزارت دادگستری میتواند در هر جا که مقتضی بداند صلاحیت هیئت

قوانین

حل اختلاف محلی را محدود به بعضی از موارد مذکور در این فصل نماید و یا در صورتیکه هیئت بخوبی از عهده انجام وظائف مرجوعه بر آمده باشد صلاحیت آنرا طبق مقررات این لایحه قانونی توسعه دهد.

فصل سوم - کیفرها

ماده ۱۰ - در کلیه امور خلافی شورای محلی میتواند متخلف را بتأدیه غرامت از چهل تا دویست ریال محکوم کند و در صورت عدم استطاعت محکوم علیه بکار مجانی در امور عام المنفعه از دو تا ده روز.

ماده ۱۱ - در مورد جرائم مشمول مواد ۱۶۸ - ۱۷۳ - ۱۷۴ - ۱۷۵ - ۲۱۴ - ۲۲۷ - ۲۲۷ مکرر - ۲۲۹ - ۲۴۳ - ۲۵۶ - ۲۵۷ - ۲۶۵ - ۲۷۲ - ۲۷۴ - ۲۷۵ قانون کیفر عمومی شورای محلی میتواند مرتکب را به تأدیه غرامت نقدی از سیصد تا سه هزار ریال و یا منع اقامت در محل از یکماه تا یکسال و یا بهر دو مجازات محکوم نماید و در صورت محکومیت بپرداخت غرامت چنانچه محکوم علیه استطاعت تأدیه آنرا نداشته باشد بکار مجانی در امور عام المنفعه از ده تا سی روز.

ماده ۱۲ - در مورد سایر جرائم مذکور در بند ب ماده ۸ هیئت حل اختلاف محلی میتواند مرتکب را بتأدیه غرامت از سه هزار و پانصد ریال تا ده هزار ریال و یا منع اقامت در محل از یک تا سه سال و یا بهر دو مجازات محکوم نماید.
در صورت محکومیت بپرداخت غرامت چنانچه محکوم علیه استطاعت تأدیه آنرا نداشته باشد بکار مجانی در امور عام المنفعه از یکماه تا سه ماه.

ماده ۱۳ - در مورد جرائم مذکور در ماده ۸ باسثنای سرقت های مشمول ماده ۲۲۶ و قمار علنی (ماده ۲۴۳) و استعمال مسکر و افیون (ماده ۲۷۵) هیئت حل اختلاف محلی باید بطرفین تکلیف سازش نماید و در صورتی که شاکی خصوصی یا متهم اصلاح و از او گذشت نمود تعقیب در هر مرحله ای که باشد موقوف میشود و اگر حکم قطعی صادر شده و در مرحله اجرائی باشد اجرای حکم نیز موقوف میگردد.

ماده ۱۴ - هیئت حل اختلاف محلی باید ضمن حکم خود راجع باصل دعوا راجع بخصارات خواهان یا شاکی خصوصی و ضرر و زیان وارد به او از جرم نیز حکم بدهد. تشخیص میزان خسارت بنظر هیئت می باشد.

ماده ۱۵ - باسثنای موارد خلافی که حکم هیئت حل اختلاف قطعی و غیر قابل پژوهش و فرجام است در سایر موارد جزائی خواهان و شاکی خصوصی میتوانند از حکمی که بر یحقی آنها نسبت بخصارات و ضرر و زیان ناشی از جرم و برائت متهم صادر گردیده و همچنین متهم در صورت محکومیت او بپرداخت خسارت و ضرر و زیان و مجازات میتواند در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ حکم از نزدیکترین دادگاه شهرستان درخواست پژوهش کند و حکم دادگاه شهرستان که در نتیجه رسیدگی پژوهشی و در حدود مجازاتهای مقرر در این لایحه قانونی صادر میشود قطعی و غیر قابل فرجام است.

فولین

ماده ۱۶ - بر احکام هیئت های حل اختلاف محلی و همچنین بر احکامی که دادگاه شهرستان در نتیجه رسیدگی پژوهشی باحکام هیئتهای مزبور صادر مینمایند هیچگونه آثار جزائی مترتب نمیشود.

ماده ۱۷ - در دعوی مدنی اعم از منقول و غیر منقول که خواسته آن تا پنج هزار ریال باشد و در مورد دعوی تصرف عدوانی و رفع مزاحمت و همچنین در کلیه دعوی جزائی شمول ماده ۸ که خسارت شاکی خصوصی بیش از پنج هزار ریال نباشد مراجعه به هیئت های حل اختلاف محلی الزامی است و مرجع صالح برای رسیدگی فقط هیئت های مزبور میباشند و در سایر دعوی مدنی که رسیدگی به آنها بموجب این لایحه قانونی در صلاحیت هیئت های حل اختلاف محلی میباشد خواهان میتواند به هیئت یا مراجع عمومی صلاحیت دار دادگستری مراجعه نماید و رجوع بهر یک مستقط حق رجوع بدیگری است.

فصل چهارم - طرز رسیدگی

ماده ۱۸ - هیئت های حل اختلاف محلی برای رسیدگی در امور مدنی و جزائی ملزم بمراعات آئین دادرسی مدنی و کیفری نمی باشند.

ماده ۱۹ - در دعوی مدنی که بموجب این لایحه قانونی رسیدگی بآن در صلاحیت هیئت حل اختلاف محلی میباشد در صورتی که طرفین به تراضی دعوی خود را رجوع بدآوری نمایند و داور رأی بدهد هیئت حل اختلاف محلی دستور اجرای رأی داور را خواهد داد.

ماده ۲۰ - در موارد زیر رأی داور اساساً باطل و غیر قابل اجراء است :

الف - در صورتیکه رأی مخالف با قوانین موجود حق باشند .

ب - وقتیکه داور نسبت به مطلبی که موضوع داوری نبوده است رأی داده یا رأی داور پس از انقضای مدت داوری صادر شده باشد .

ج - در صورتیکه رأی داور با آنچه در دفتر املاک یا بین اصحاب دعوا در دفتر اسناد رسمی ثبت شده و بجهتی از جهات قانونی از اعتبار نینداده است مخالف باشد .

تبصره - هرگاه داور خارج از حدود اختیار خود رأی داده باشد فقط آن قسمتی از رأی که خارج از حدود اختیار داور بوده باطل است .

ماده ۲۱ - اعتراض بر رأی داور در موارد مذکوره در ماده فوق در مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ رأی داور ممکن است بعمل آید و به اعتراض مزبور در دادگاه شهرستانی که هیئت حل اختلاف محلی در حوزه آن واقع شده است رسیدگی میشود و رأی دادگاه شهرستان قطعی و غیر قابل فرجام است .

در مورد این ماده هرگاه دستور اجرای رأی داور از طرف هیئت حل اختلاف محلی صادر شده باشد دادگاه شهرستان باید فوراً بدلائل معترض بر رأی داور توجه کرده هرگاه دلائل را قوی یاقت دستور توقیف عملیات اجرائی را بدهد .

قوانین

ماده ۲۲ - در امور جزائی هیئت حل اختلاف محلی وقتی وارد رسیدگی میشود که شاکی خصوصی شکایت کرده باشد.

ماده ۲۳ - هیئت حل اختلاف محلی خوانده یا متهم را فقط توسط اشخاصی که از اهل محل معین میکند احضار مینماید و مخارج اینگونه با مورین محلی را خواهان یا شاکی خصوصی بتشخیص هیئت میپردازند و در جزو خسارات خود از طرف دریافت میدارند.

ماده ۲۴ - در موارد مذکور در این لایحه قانونی که هیئت حل اختلاف محلی بجهتی از جهات اجرای کیفری را مصلحت نداند میتواند آنرا به نوع دیگری از کیفرهای مذکور در این لایحه قانونی که مقتضی بداند تبدیل نماید.

تبصره - شخص محکوم نیز میتواند تقاضا نماید که منع اقامت در محل را که درباره او حکم داده شده است بفرامت نقدی تبدیل نمایند و هیئت حل اختلاف محلی مکلف است تقاضای مزبور را پذیرفته و پس از تبدیل در صورتیکه محکوم غرامت را تقدماً بپردازد دستور عدم اجرای کیفر اولیه را بدهد.

ماده ۲۵ - مراجعه بهیئت‌های حل اختلاف محلی مجانی است و هیئت‌های مزبور محلی می‌توانند از محل عوائد غرامات حاصله از احکام صادره مخارج هیئت را با کسب اجازه از وزارت دادگستری پرداخت نموده و بقیه را تحویل صندوق دهستان یا بخش نمایند که بمصارف مذکور در لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزان برسد.

ماده ۲۶ - متداعین شخصاً باید در هیئت حل اختلاف محلی حاضر شوند و وکیل یا کارگشا به نمایندگی از طرف آنان پذیرفته نمیشود.

ماده ۲۷ - هر موقع که وزارت دادگستری تشخیص دهد که یکی از هیئت‌های حل اختلاف محلی یا بعضی از اعضاء آن قادر بانجام وظائف خود نمیشوند و یا در انجام وظائف محوله بیطرفی را رعایت نمیکند یا محکومیت کیفری یا سوء شهرت پیدا کنند که بقاء او بعضویت هیئت منافی با شئون باشد میتواند هیئت مزبور را منحل نموده و یا عضو مورد نظر را تغییر داده و برطبق مقررات این لایحه قانونی هیئت یا عضو دیگری را از بین سائر اشخاص واجد صلاحیت که بوزارت دادگستری معرفی شده‌اند تعیین نماید و همچنین است در موردی که یک یا چند نفر از اعضاء استعفاء دهند یا عضویت هیئت را قبول نکنند یا فوت کنند.

ماده ۲۸ - طرز اجرای احکام هیئت‌های حل اختلاف محلی و ترتیب و محل کار مجانی است.

ماده ۲۹ - بازرسی کل کشور حق بازرسی و نظارت و راهنمایی در کارهای هیئت‌های حل اختلاف خواهد داشت.

ماده ۳۰ - وزارت دادگستری حق دارد در مواردیکه دائر بودن هیئت حل اختلاف را در محلی مقتضی نداند هیئت را منحل نماید.

ماده ۳۱ - وزارت دادگستری میتواند در صورتیکه مقتضی بداند در نقاطی که منحصرأ دادگاه بخش موجود است دادگاه بخش را منحل و بجای آن هیئت حل اختلاف را تشکیل دهد.

قوانین

بودجه دادگاہی که منحل میشود در اختیار وزیر دادگستری خواهد بود که مابه‌التفاوت حقوق پایه قضائی یا اداری کارمندان لیسانسیه دادگستری را که به موجب (ماده ۶) لایحه قانونی اصلاح قانون استخدام قضایا مصوب ۲۹-۶-۳۳۱ استخدام شده‌اند تأمین نموده دستور پرداخت آنرا صادر نماید.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی هیئت حل اختلاف محلی مشتمل بر (۳۱ ماده) و (۳) تبصره تصویب میشود.

بتاریخ ۲۱ تیرماه ۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۱۶ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۷ شماره ۱۴۱۶۴ ۳۲/۵/۴

لایحه قانونی بازنشستگی افسران و هم‌ردیفان و استواران و درجه داران و افراد اداره پلیس راه آهن

ماده (۱) افسران و استواران و هم‌ردیفان و درجه داران و افراد اداره پلیس راه آهن مشمول لایحه قانونی بازنشستگی افسران و کارمندان و افراد وردیف افرادشهربانی کل کشور مصوب ششم آبانماه ۱۳۳۱ خواهند بود.

تبصره (۱) افسران و هم‌ردیفان و استواران اداره پلیس راه آهن که در تاریخ تصویب این لایحه قانونی بسن بازنشستگی رسیده و با بازنشستگی خودرا از خدمت بخواهند در صورتی از مزایای این لایحه قانونی استفاده خواهند نمود که کسور متعلق بحق گماشته از تاریخ اول دیماه ۳۲ بپردازند ولی سایر مأمورین کسور مربوطه را از تاریخ برقراری مزایای مزبور پرداخت خواهند نمود.

تبصره (۲) برای نگهداری حساب کسوریکه بموجب این لایحه قانونی از مزایای مزبور اخذ میشود دفتر حسابی بمسئولیت رئیس و رئیس حسابداری اداره پلیس راه آهن در حسابداری اداره مزبور تشکیل و وجوه وصولی از این بابت بحساب جاری در بانک ملی ایران واریز میشود و هیچگونه برداشتی از حساب مذکور غیر از وجوهی که منحصر آ طبق این لایحه قانونی ببازنشستگان پرداخت شود بعمل نخواهد آمد.

ماده (۲) وزارت راه مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشد.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی بازنشستگی افسران و هم‌ردیفان و استواران درجه داران و افراد اداره پلیس راه آهن مشتمل بر دو ماده و دو تبصره تصویب میشود.

بتاریخ ۴-۲۶-۵۰

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

فوالین

شماره ۱۴۱۶۸ ۳۲/۵/۴

تاریخ انتشار ۳۲/۵/۸

لایحه قانونی واگذاری دویست هزار متر اراضی آبادان برای احداث گورستان

ماده ۱) بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود مقدار ۲۰۰ هزار مترمربع زمین خالصه واقع در ۶ کیلومتری شرق آبادان را جهت احداث گورستان مجاناً به شهرداری واگذار نماید.

ماده ۲) چنانچه شهرداری آبادان از اراضی مزبور استفاده دیگری غیر از احداث گورستان بنماید باید بهای عادلانه آنرا به وزارت کشاورزی تأدیه نماید.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی واگذاری ۲۰۰ هزار متر از اراضی آبادان برای احداث گورستان مشتمل بر دو ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۴

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۴۱۹۲ ۳۲-۵-۶

تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱۲

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی معافیت مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱

ماده واحده

بانک ملی ایران میتواند مقررات لایحه قانونی معافیت مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱ مصوب بیستم تیرماه ۱۳۲۲ را در نقاطی که وسایل اجرای آن فراهم باشد از تاریخ دهم مرداد ماه ۱۳۳۲ بموقع اجرا بگذارد و در هر مورد مراتب را بوسائل مقتضی با اطلاع عموم برساند.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی معافیت مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱ مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۶

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۵۲۰۴ ۳۲/۵/۷

تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱۵

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش

ماده ۱) ماده اول لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ و تبصره آن بطریق ذیل اصلاح میشود:

قوانین

دادگاههای نظامی بموجب اصل ۸۷ متمم قانون اساسی مطابق مقررات این لایحه تأسیس میشود و برای اجرای مقررات این لایحه قانونی سازمان قضائی ارتش تشکیل میگردد. اشل حقوق قضائی که از دادگستری در سازمان قضائی ارتش شرکت می‌کنند همان اشل قضات دادگستری است و نیز ترفیعات آنها مطابق قانون استخدام قضاة در دادگاه عالی انتظامی دادگستری جریان خواهد یافت و همچنین اشل حقوق قضات نظامی که لیسانسیه حقوق یا دکتر در حقوق باشند مطابق قانون اشل حقوق قضات دادگستری و قسمت سوم جدول ضمیمه می‌باشد و اشل حقوق سایر قضاة که دکتر یا لیسانسیه حقوق نباشد مطابق قسمت دوم جدول پیوست پرداخت میشود.

تبصره (در اجرای قانون مصوب ۲۷/۸/۲۴ افسرانیکه در سازمان قضائی ارتش خدمت می‌نمایند از حق اولاد و یک‌چهارم اضافه حقوق و سنوات درجات خود و لباس خدمت بهمان ترتیبی که درباره کلیه افسران مقرر است بهره‌مند میباشند.

ماده (۲) تبصره ذیل بماده ۴ لایحه قانون دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ اضافه میشود.

مقررات ماده ۴۱۹ قانون دادرسی و کیفر ارتش و سایر مقررات مربوط به تعیین و اجرای تنبیهات انضباطی درباره افسران قضائی قابل اجراء نبوده و در مواردی که ضرورت ایجاب نماید دادگاه عالی انتظامی ارتش خارج از نوبت بدرخواست تنبیه انضباطی آنها رسیدگی نموده طبق ماده (۶) این لایحه قانونی رأی مقتضی صادر می‌نماید.

ماده (۳) ماده ۹ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود:

هرگاه در قسمت آئین دادرسی کیفری ارتش مواردی پیش آید که در این لایحه قانونی با مواد غیر منسوخه قانون دادرسی و کیفر ارتش پیش‌بینی نشده است مطابق مقررات آئین دادرسی کیفری و سایر قوانین عمومی عمل خواهد شد.

ماده (۴) ماده ۱۹ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود.

دادستان دادگاه عالی انتظامی ارتش موظف است شخصاً یا بوسیله دادیارانیکه در معیت وی انجام وظیفه می‌نمایند نسبت به طرز کار و رفتار و اخلاق کلیه افسران قضائی مراقبت مستمر معمول داشته و در هر موردی که بر اثر شکایت اشخاص ذینفع یا اعلام دادستان های یاسایر اشخاص یا مقامات رسمی و یا در نتیجه رسیدگی لازم با مراجعه بسوابق امر و پرونده های مربوط تخلف از قانون یا نظامات یا ارتکاب هر یک از آنها باعمال برخلاف حیثیت و شئون را احراز نمود مبادرت بصدور کیفرخواست کند و در صورت احراز سوء شهرت یا فقدان صلاحیت علمی یا عملی یا اخلاقی هریکه از قضاة مزبور درخواست سلب صلاحیت قضائی آنها را بنماید.

ماده (۵) ماده ۲۰ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود.

قوالین

دفتر دادگاه عالی انتظامی ارتش رونوشت کیفرخواست یا تقاضانامه سلب صلاحیت قضائی را در دوسنخه تهیه نموده و برای ابلاغ بطرف بدفتر دادگاه نظامی محل اقامت مشارالیه یا نزدیکترین دادگاه نظامی بمحل اقامت او میفرستد و کارمند مزبور میتواند در ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ کیفرخواست یا تقاضانامه لایحه دفاعیه خود را بدفتری که واسطه ابلاغ بوده تسلیم نماید .

تبصره - هرگاه محل اقامت کارمند طرف تقاضای دادستان خارج از مقر دفتر واسطه ابلاغ باشد برای هر ۸۰ کیلومتر مسافت از محل اقامت کارمند نامبرده تا دفتر واسطه ابلاغ یک روز بهمهلت قانونی فوق الذکر اضافه میشود .

ماده (۶) ماده ۲۲ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود .

دادگاه عالی انتظامی پس از وصول کیفرخواست و رسیدگی لازم در صورت احراز تخلف از قانون یا نظامات یا ارتکاب عمل منافی حیثیت و شئون متهم را یکی از تبیهات ذیل محکوم مینماید :

- ۱ - توییح کتبی بدون درج در دستور .
- ۲ - توییح کتبی بادرچ در دستور .
- ۳ - توییح بادرچ در فرمان عمومی ارتش .
- ۴ - سلب حق ترفیح درجه از یک تا دوسال .
- ۵ - یک درجه تنزیل .
- ۶ - اخراج از خدمت ارتش .

و در سواردیکه درخواست سلب صلاحیت قضائی میشود در صورت احراز سوء شهرت یا عدم صلاحیت علمی یا عملی یا اخلاقی هر یک از افسران قضائی ارتش رأی بر سلب صلاحیت آنها صادر میکنند و با افسران مزبور خدمت نظامی دیگری که وزارت دفاع ملی مناسب بداند رجوع خواهد شد .

تبصره - مدت مرور زمان تعقیب انتظامی دوسال است .

ماده (۷) ماده ۲ اصلاحی لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۲/۱۴ بشرح ذیل اصلاح میشود .

امور اداری سازمان قضائی و دادگاه عالی انتظامی ارتش بعهده رئیس دادگاه مزبور است که بوسیله دفتری مرکب از یک رئیس با محل سر تیبی و بعده کانی عضو انجام خواهد شد .

دفتر مزبور کلیه وظائف مربوط با سرکارگزینی - اداری - انتظامی و مالی سازمان قضائی ارتش را تحت نظر ریاست دادگاه عالی انتظامی باید انجام دهد .

تبصره - رئیس دفتر سازمان قضائی ارتش از اشل حقوق قضائی طبق صورت ضمیمه این لایحه قانونی استفاده مینماید .

فواوین

ماده ۸) ماده ۲۶ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ به شرح ذیل اصلاح میشود :

برای کشف و تحقیق بزه و تعیین بزهکاران و تعقیب آنها و اقامه دعوی در دادگاه های نظامی در معیت هردادگاه نظامی اعم از اینکه دارای شعب متعدد باشند یا نه یک دادرسی نظامی تشکیل میشود .

دادستانهای نظامی در حدود صلاحیت ذاتی و محلی خود برضابطن نظامی نظارت قانونی داشته و ضابطن نظامی هر حوزه مستقیماً و ضابطن دادگستری بوسیله دادگاه بخش یا دادستان شهرستان محل پرونده های مقدماتی مربوط را نزد دادستان دادگاه نظامی محل ارسال میدارند .

تبصره - تعقیب قانونی امور کیفری در هیچ موردی محتاج به کسب اجازه یا صدور امر تعقیب نخواهد بود و مأمورین قضائی دادرسیهای نظامی فقط با اعلام قبلی موضوع اتهام بفرمانده مربوط بوظایف قانونی خود عمل خواهند نمود و در صورتی که مصالح خدمتی نظامی موقتاً عدم تعقب موضوعی را ایجاب نماید فرماندهان مربوط میتوانند نظر خود را مستقیماً به دادگاه عالی انتظامی ارتش اطلاع دهند و دادگاه عالی انتظامی ارتش بر فرض احراز ضرورت قرار مقتضی مبنی بر قبول تقاضای مزبور صادر و بمقامات قضائی مربوطه ابلاغ می نماید .

ماده ۹) ماده ۲۷ لایحه قانونی مصوبه ۳۲/۱/۱۶ به شرح زیر اصلاح میشود :
هر دادرسی بدوی نظامی مرکب از یک دادستان و بتعداد کافی دادیار و بازپرس و معاون بازپرس و کارمند دفتری خواهد بود .

ماده ۱۰) ماده ۲۸ لایحه قانونی دادرسی کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ به شرح زیر اصلاح می شود .

ریاست دادرسیهای نظامی هر حوزه بعهده دادستان تجدید نظر همان حوزه خواهد بود و کلیه دادستانهای نظامی اعم از دادستانهای دادگاههای بدوی - جنائی و تجدید نظر با فوق العاده تحت نظارت و هدایت قانون دادستان دادگاه عالی انتظامی ارتش انجام وظیفه می نمایند و در مواردی که در انجام تکالیف قانونی خود مواجه با مشکلاتی شوند اقدام بجلب نظر دادستان دادگاه عالی انتظامی ارتش خواهند نمود .

ماده ۱۱) ماده ۲۹ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود .

قرارهای منع تعقیب که از طرف بازپرسهای نظامی با موافقت دادستان بدوی صادر میشود باید نزد دادستان تجدید نظر آنحوزه ارسال گردد و فقط وقتی قطعی خواهد بود که دادستان مزبور با آن موافقت نماید .

ماده ۱۲) ماده ۳۰ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود :

فواصی

در صورت مخالفت دادستان تجدید نظر باقرار منع تعقیب کیفری پرونده جهت حل اختلاف بدادگاه نظامی که بر فرض توافق در تعقیب و صدور کیفرخواست صلاحیت رسیدگی باصل قضیه را دارا میبود ارسال می شود .

ماده ۳۱ (۳۱) لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بشرح زیر اصلاح میشود :

در مرکز یک دادگاه بدوی تشکیل می شود و در خارج از مرکز در منطقه هر لشکر یا تیپ مستقل ممکن است یک یا چند دادگاه بدوی نظامی بطور ثابت تشکیل گردد و هر یک از دادگاههای مزبور عنداللزوم دارای شعب متعدد خواهد بود .

امور اداری و کلیه ارجاعات بمعهده رئیس و بر فرض تعدد شعب بمعهده رئیس شعبه اول دادگاه بدوی است .

ماده ۱۴ (۱۴) ماده ۳۳ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود :

هر دادگاه بدوی نظامی و همچنین هر یک از شعب آن بر فرض تعدد شعب مرکب از یک رئیس و دونفر کارمند اصلی و یک کارمند علی البدل و یک منشی و بتعداد لازم کمک منشی و عوامل دفتری و اداری است و فقط برای رسیدگی بامور جنحه صلاحیت دارد .

ماده ۱۵ (۱۵) ماده ۳۶ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح می شود .

وظایف دادستانها و دادیاران نظامی در دادگاههای بدوی جز آنچه در این لایحه قانونی و مواد غیر منسوخه قانون دادرسی و کیفر ارتش تکلیف خاصی برای آن تعیین شده همان وظایف صاحبمنصبان دادرهای عمومی است .

ماده ۱۶ (۱۶) ماده ۴۵ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیلی اصلاح میشود :

اشخاص زیر نمیتوانند بسمت ریاست یا کارمندی یا منشی گری دادگاه انتخاب شده یا وظیفه دادستانی یا بازپرسی را عهده دار گردند :

- ۱) اقربای نسبی یا سببی متهم یا شاکی تا درجه سوم از طبقات سه گانه .
- ۲) شاکی یا اعلام کننده بزه یا کسیکه در موقع اتهام گواهی داده است .
- ۳) کسیکه با متهم یا شاکی دادرسی کیفری یامدنی داشته و از تاریخ ختم دادرسی تا تاریخ دادرسی مطروح پنجسال نگذشته باشد .
- ۴) کسیکه در موضوع اتهام بتحوی ازانجا سابقاً رسیدگی نموده یعنی اظهار عقیده بر بزه کار بودن یا نبودن کرده باشد .
- ۵) کسیکه تحت اوامر متهم در زمان ارتکاب بزه متسبب انجام وظیفه کرده است .
- تبصره ۱) قضاتیکه بایکدیگر قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از طبقات سه گانه داشته باشند نمیتوانند در یک دادگاه توأماً انجام وظیفه نمایند .

فصل پنجم

تبصره ۲) وجود قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از طبقات سه گانه بین وکلای متهم یا شاکی و هریک از قضات دادگاه مانع دخالت و کلاه مزبور در دادرسی بوده و مکلفند مراتب را بدادگاه اعلام دارند .

تبصره ۳) سبق اظهار عقیده بعنوان دادستانی در مرحله بدوی مانع از اظهار عقیده بهمان عنوان در مراحل بعدی نیست .

ماده ۱۷) عنوان دادگاه تجدید نظر نظامی بدادگاه جنائی و تجدید نظر نظامی تبدیل و ماده ۴۷ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح می شود .

دادگاه جنائی و تجدید نظر برای رسیدگی بدوی بامور جنائی و همچنین تجدید نظر در احکام و قرار های قابل تجدید نظر صادر از دادگاه بدوی نظامی تشکیل می شود و مرکب از یک رئیس و چهار کارمند اصلی و بتعداد لازم کارمند علی البدل و کارمند اداری و دفتری است .

امور اداری و ارجاعات بعهدہ ارشد افسران دادگاه تجدید نظر و در صورت تعدد شعب بعهدہ ارشد افسران شعبه اول آن دادگاه میباشد .

ماده ۱۸) ماده ۴۹ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ بطریق ذیل اصلاح میشود :

در مرکز یک دادگاه جنائی و تجدید نظر که بر حسب احتیاج ممکن است دارای شعب متعدد باشد تشکیل می شود و در صورت تعدد شعب ریاست هریک از شعب دیگر دادگاه جنائی و تجدید نظر بعهدہ یکی از رؤساء شعب دادگاه های استان مرکز بتعیین وزیر دادگستری خواهد بود و در شهرستانها در منطقه هر واحدی که دارای دادگاه بدوی نظامی و دادگاه استان است در صورت ضرورت یک دادگاه جنائی و تجدید نظر تشکیل میگردد .

تبصره ۱ - وزارت دادگستری میتواند یکی از رؤساء شعب یا مستشاران دادگاه استان را بقاء مقامی رئیس کل دادگاه استان در دادگاه جنائی و تجدید نظر تعیین نماید تا در صورتیکه رئیس کل دادگاههای استان بعلت مرخصی یا معذورت یا بایر جهت دیگری غایب بوده و یا شغل مزبور موقتاً بلا متصدی باشد و همچنین در صورتی که رئیس کل دادگاههای استان بعلت کثرت کار نتواند در دادگاه جنائی و تجدید نظر حاضر شود قائم مقام مزبور در دادگاه جنائی و تجدید نظر انجام وظیفه کند و در مواردیکه رؤسای سایر شعب دادگاه جنائی و تجدید نظر نظامی مرکز بعلت مرخصی یا معذورت یا هر جهت دیگری غایب باشند رئیسی کل دادگاههای استان مرکز یا کسیکه وظائف او را عهده دار می باشد جانشین موقتی آنها را از بین رؤسای سایر شعب دادگاه استان تعیین مینماید .

تبصره ۲ - در معیت دادستان دادگاه جنائی و تجدید نظر هر حوزه بتعداد کافی دادیار و کارمند دفتری انجام وظیفه مینمایند و در صورت تعدد شعب دادگاه نیز فقط یک دادستان در معیت دادگاه انجام و تجدید نظر انجام وظیفه خواهد نمود .

قوانین

ماده ۱۹ - ماده ۵۱ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیلی اصلاح میشود :

حوزه صلاحیت دادگاههای جنائی و تجدیدنظر نظامی بموجب فرمان عمومی ارتش تعیین میشود .

ماده ۲ - ماده ۵۲ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوب ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

درجه افسرانیکه برای اشغال محل های بلامتصدی کارمندی دادگاه جنائی و تجدید نظر نظامی هر حوزه تجدیدنظر تعیین میشوند درحین تعیین نباید از درجه کارمندان و دادستانهای دادگاههای بدوی نظامی همان حوزه کمتر باشد .

تبصره - تغییرات بعدی درجات کارمندان یا دادستانهای دادگاههای بدوی در هیچ موردی موجب تغییر یارد کارمندان دادگاه جنائی و تجدید نظر همان حوزه یا ارجاع پرونده بحوزه تجدید نظر دیگر نخواهد بود .

ماده ۲۱ - ماده ۵۴ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

دادستان دادگاه جنائی و تجدید نظر هر حوزه نسبت بکلیه دادرهای دادگاههای بدوی نظامی حوزه خود سمت ریاست دارد و درغیاب مشارالیه ریاست دادرای دادگاه جنائی و تجدید نظر بعهده ارشد دادیاران دادگاه جنائی و تجدید نظر خواهد بود و چنانچه دادستان دادگاه بدوی مرکز استان نسبت بدادیار مقدم تجدید نظر ارشدیت داشته باشد دادستان دادگاه بدوی مرکز استان وظائف دادستان دادگاه جنائی و تجدیدنظر را انجام میدهد .

ماده ۲۲ - ماده ۵۸ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

دادگاه فوق العاده ارتش مرکب ازیک رئیس و چهار کارمند اصلی و یک کارمند علی البدل خواهد بود که به پیشنهاد وزیر دفاع ملی و فرمان ملوکانه از افسران ارتش انتخاب میشوند .

درجه رئیس و محل سازمان کارمندان دادگاه نباید از سرتیپی کمتر و لااقل ۳ نفر از قضات اصلی دادگاه فوق العاده از بین افسران کادر ثابت قضائی ارتش انتخاب میشوند . تبصره ۱ - برای شرکت در دادگاه فوق العاده افسران قضائی عضو دادگاه عالی انتظامی ارتش را نمیتوان انتخاب نمود .

تبصره ۲ - انتخاب افسران کادر ثابت قضائی ارتش برای شرکت در دادگاه فوق العاده موجب تغییر سمت اصلی آنها نخواهد بود .

ماده ۲۳ - ماده ۵۹ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

احکام و قرارهای نهائی دادگاه فوق العاده فقط قابل رسیدگی فرجامی است .

قوانین

ماده ۲۴ - ماده ۶۲ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود :

سایر ترتیبات مرحله تحقیق و رسیدگی و دادرسی دادگاه مزبور طبق مقررات عمومی این لایحه قانونی و مواد غیر منسوخه قانون دادرسی و کیفر ارتش است .
ماده ۲۵) ماده ۶۹ لایحه لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش بطریق ذیل اصلاح میشود :

دادگاههای بدوی زمان جنگ صلاحیت رسیدگی بدوی باسور جنائی را نیز دارا میباشند و صلاحیت آنها محدود باسور جنحه نخواهد بود .
ماده ۲۶) ماده ۷۰ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۳-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود .

در زمان جنگ در قرارگاه کل نیرو یک یا چند دادگاه تجدید نظر برای رسیدگی باحکام و قرارهای نهائی که دادگاههای بدوی زمان در امور جنحه یا جنائی صادر مینمایند تشکیل میگردد کارمندان و دادستانها ازین افسران نیرو بنا پیشنهاده فرمانده کل نیرو باسر پادشاه تعیین میشوند .

ماده ۲۷) ماده ۲۷ ماده ۷۱ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۱۶-۱-۳۲ بطریق ذیل اصلاح میشود .

دادگاههای تجدید نظر زمان جنگ از حیث سازمان و درجات مانند دادگاههای جنائی و تجدید نظر خواهد بود و فقط کارمندان قضائی دادگستری در دادگاههای تجدید نظر زمان جنگ شرکت ندارند . سایر ترتیبات مربوط به دادگاههای عادی و تجدید نظر در دادگاههای بدوی و تجدید نظر زمان جنگ نیز رعایت میشود :

ماده ۲۸) احکام و قرارهای نهائی دادگاه جنائی و تجدید نظر عادی که با رعایت تشریفات مربوط بزمان صلح صادر میشود طبق مقررات عمومی قانون آئین دادرسی کیفری قابل فرجام خواهد بود و در هر حال تشریفات و مقررات مربوط به شکایت و رسیدگی فرجامی منحصر همان است که در قانون آئین دادرسی کیفری ذکر گردیده و رعایت هیچگونه تشریفات دیگری ضرورت نخواهد داشت .

ماده ۲۹) موارد و تشریفات درخواست و رسیدگی بتقاضای اعاده دادرسی نسبت باحکامی که از تاریخ تصویب این لایحه قانونی بعبه از محاکم نظامی صادر میشود عیناً همان است که در قانون آئین دادرسی کیفری برای اعاده دادرسی نسبت باحکام محاکم عمومی پیش بینی شده و رعایت تشریفات دیگری ضرورت ندارد .

ماده ۳۰) صدور دستور اجرا و نظارت در اجرای احکام قطعی دادگاههای نظامی منحصر بعهده دادستان دادگاه صادرکننده حکم یا جانشین او میباشد .

ماده ۳۱) کلیه دادستانهای نظامی مکلفند قبل از اجرای احکام قطعی اعلام مراتب را بوسیله وزارت دفاع ملی بوزارت دادگستری اطلاع دهند تا در صورت لزوم برای درخواست

فوائید

عفو و بخشودگی محکوم علیه برطبق ماده ۵۵ قانون کیفر عمومی اقدام نمایند و بهر حال احکام مزبور فقط در صورتی بموقع اجرا گذاشته میشود که وزارت دادگستری رد پیشنهاد عفو و بخشودگی یا بی مورد بودن پیشنهاد مزبور را اعلام دارد.

ماده ۳۲) مقررات ماده ۲۲۵ قانون دادرسی و کیفر ارتش فقط در زمان جنگ قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۳۳) در مواردیکه اوضاع و احوال قضیه مقتضی تخفیف مجازات باشد دادگاههای نظامی میتوانند از اختیارات مذکور در مواد ۴۴ و ۴۵ و ۴۶ مکرر قانون کیفر عمومی استفاده نمایند اعم از اینکه متهم نظامی باشد یا غیر نظامی.

ماده ۳۴) وزیر دفاع ملی میتواند در ظرف ۲ ماه از تاریخ تصویب این لایحه قانونی افسرانی را که دارای شرایط مذکور در بند الف و بند ب ماده ۴۱ و ماده ۴۲ لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مصوبه ۳۲/۱/۱۶ نیستند بمشاغل قضائی در دادگاهها و دادسراهای نظامی منصوب نماید.

ماده ۳۵) هیچیک از محلهای سازمانی که برای شاغلین مقامات قضائی ارتش اعم از قضاة دادگستری یا افسران قضائی تعیین گردیده قابل تغییر نخواهد بود مگر بموجب قانون.

ماده ۳۶) محل سازمانی دادستانهای تجدید نظر بیک درجه بالاتر ارتقاء داده میشود.

ماده ۳۷) محل سازمانی قضات دادگستری که در سازمان قضائی ارتش انجام وظیفه کرده و از بوجه وزارت دفاع ملی حقوق دریافت مینمایند از نظر مقررات و مزایای خدمتی برابر محل سازمانی درجه ایست که حقوق مساوی دارد و ترفیعات قضات مزبور پس از تصویب دادگاه عالی انتظامی دادگستری در محل سازمانی آنها عملی میشود.

ماده ۳۸) مرجع رسیدگی بشکایات استخدامی افسران ارتش از وزارت دفاع ملی دادگاه عالی انتظامی ارتش خواهد و تشریفات رسیدگی بشکایات مزبور همان تشریفات رسیدگی دیوان عالی کشور در مورد شکایات استخدامی میباشد.

ماده ۳۹) الف هر نظامی یا خدمتگذار ارتش که باتهام جنائی مورد تعقیب واقع شود از تاریخ اعلام کیفرخواست بوزارت دفاع ملی از خدمت برکنار و در ردیف نظامیان یا خدمتگذاران بدون کار منظور میشود اعم اینکه کیفرخواست از دادسراهای عمومی صادر شده باشد یا دادسراهای نظامی و در صورتیکه بموجب حکم قطعی برائت حاصل نماید ایام بدون کاری جزو خدمت او محسوب میشود و تفاوت مقرری ایام بدون کاری با مقرری ایام اشتغال بخدمت را دریافت خواهد داشت.

ب - تعقیب باتهام ارتکاب جنحه در دادگاههای عمومی یا نظامی موجب بدون کاری نخواهد بود مگر در موارد مذکور در بند ج این ماده.

ج - هر نظامی یا خدمتگذار ارتش که بعلت صدور قرار بازداشت یا قرار های

قوانین

تأمینی خواه قبل از تنظیم کیفر خواست جنائی یا جنحه و خواه بعد از آن بازداشت شده باشد مدت بازداشت جزء ایام بدون کاری او محسوب و فقط از حقوق ایام بدون کاری استفاده مینماید و چنانچه پس از رسیدگی قرار منع پیگرد یا حکم برائت قطعی درباره او صادر شود تفاوت مقرری بدون کاری و اشتغال ایام بازداشت را که جزء خدمت او محسوب خواهد شد دریافت مینماید .

د - هر نظامی یا خدمتگذار ارتش که در مراجع قضائی عمومی یا نظامی بمجازات جنائی یا حبس جنحه اعم از تأدیبی یا عادی زاید از یکسال محکوم شود بر حسب مورد مشمول ماده ۲۹۳ یا ماده ۲۹۸ قانون دادرسی و کیفر ارتش بوده و بر طبق مقررات باب اول کتاب چهارم همان قانون خلع درجه یا اخراج میشود و در هیچ موردی استفاده از مقررات اعاده حیثیت موجب استفاده از درجه و امتیازات با حقوق باز نشستگی قبلی نخواهد بود .

ه - هر نظامی یا خدمتگذار ارتش که بموجب حکم قطعی و برای ارتکاب جنایت یا یکی از جنحه های مذکور در بند ج ماده ۱۹ اصلاحی قانون کیفر عمومی مصوب تیرماه ۱۳۲۸ بیک سال حبس عادی یا تأدیبی یا حبس کمتر از یکسال محکوم شود در مدت پنج سال از ارجاع شغل محروم بوده و در ردیف نظامیان یا خدمتگذاران بدون کار منظور خواهد شد مشروط بر اینکه میزان حبس متجاوز از دو ماه باشد و محکومیتهای یحبس دو ماه یا کمتر مطلقاً هیچگونه اثری در خدمت ارتشی آنها نخواهد داشت .

تبصره ۱ - مقررات فوق شامل افسران و درجه داران و افراد وظیفه نبوده و با آنها بر طبق مواد ۲۹۹ و ۳۰۰ و ۳۰۱ قانون دادرسی و کیفر ارتش و سایر مقررات قانونی مربوطه رفتار خواهد شد .

تبصره ۲ - تعقیب کیفری دانشجویان و دانش آموزان نظامی بموجب محرومیت آنها از تحصیل نخواهد بود و چنانچه قبل از ختم دوره تحصیلی و ورود بمراحل خدمتی باتهام جنائی مورد پیگرد واقع شوند اعطاء درجه آنها منوط بصدور حکم قطعی برائت است و در اینصورت مدتی که از دریافت درجه محروم بوده اند جزو مدت خدمت آنها محسوب میشود و حقوق ایام مزبور را بآخذ ایام اشتغال دریافت خواهند نمود و در صورت محکومیت مشمول مقررات این ماده میشوند .

تبصره ۳ - از نظر مقررات این ماده نقض یا ارجاع یا تارار موقوفی تعقیب بعلت شمول مرور زمان یا هر جهت دیگری و همچنین حکم معاقبت از مجازات بمنزله حکم برائت خواهد بود .

تبصره ۴ - محرومیت و محدودیت خدمت نظامیان و خدمتگذاران ارتش در مشاغل غیر نظامی تابع مقررات عمومی ماده ۱۹ اصلاحی قانون کیفر عمومی مصوب تیرماه ۱۳۲۸ و سایر قوانین مربوطه میباشد .

ماده ۴۰ - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی کلیه قوانین و مقررات معارض با این لایحه قانونی در حدیکه تعارض دارد نسخ میشود .

قوانین

ماده ۴۱ - وزارت دفاع ملی و وزارت دادگستری مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند .

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی دادرسی و کیفر ارتش مشتمل بر (۴۱) ماده (۱۷) تبصره تصویب میشود .
بتاریخ هفتم مرداد ماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۰ تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱۵ شماره ۳۲/۵/۱۱ - ۱۵۲۴۰

لایحه قانونی راجع بالصاق برچسب قیمت

ماده (۱) کلیه بنکداران و خرده فروشان و سایر فروشندگان مکلفند قیمت هر نوع کالائی را که عرضه برای فروش شده باشد بوسیله برچسب (اتیکت) بطور روشن و خوانا معلوم کنند برچسب باید حاوی قیمت واحد وزن یا کیل یا تعداد و یا اندازه بوده و روی هر یک از انواع کالاها الصاق شود .

ماده (۲) فروشندگان مذکور در ماده یک مکلفند در مورد کالاهائی که قیمت آن از طرف دولت یا شهرداریها تعیین شده بامیشود قیمت های مندرج در برچسب این کالاهارا طوری تعیین کنند که بهیچوجه از آخرین نرخهائی که دولت برطبق ماده چهارم قانون منع احتکار یا شهرداری ها برطبق لایحه قانون شهرداری مصوب خرداد ۱۳۳۲ تعیین میکنند تجاوز ننماید .

ماده (۳) متخلفین از مواد بالا بحسب تأدیبی از یازده روز یا یکماه و یا غرامت از دوپست تا پانصد ریال و در صورت تکرار بهر دو مجازات مذکور و توقیف پروانه کسب تا ۶ ماه محکوم خواهند شد .

ماده (۴) آئین نامه اجرائی این لایحه قانونی را که حاوی چگونگی الصاق برچسب و سایر مقررات لازمه باشد وزارت کشور تنظیم و ابلاغ خواهد نمود .

ماده (۵) وزارت کشور و شهرداریها مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند .
برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی راجع بالصاق برچسب قیمت مشتمل بر پنج ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۱۳۳۲/۵/۱۱
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۱ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۱۸ شماره ۳۲-۵-۱۵ - ۱۵۲۶۴

لایحه قانونی اصلاح مالیات مستغلات

موضوع ماده (۸) قانون مالیات بردرآمد و املاک مزروعی مصوب تیر ماه ۱۳۲۸
ماده (۱) کلیه مستغلات از قبیل خانه - دکان - مغازه - کاروانسرا - مهمانخانه -

فواوین

نمایشگاه - یخچال - قهوه خانه - حمام و میدانهای شهر و بطور کلی هر ساختمان و محل و بنائی واقع در شهرها و مراکز بخشها که مالک آن (اعم از مالک عین یا منافع) بطریق اجاره یا بنحو دیگر از طریق واگذاری ملک در آمدی تحصیل می نماید مشمول مالیات مستغلات می باشد.

تبصره ۱ - (مستغلاتیکه محل کسب مالک است مشمول مالیات مستغلات بوده و در آمد آن بر طبق سبزی با توجه بمستغلات مشابه تعیین خواهد شد.
تبصره ۲ - (حدود شهرها و بخشها را شهرداری و دارائی هر محل متفقاً تعیین خواهند نمود.

ماده ۲ (نرخ مالیات مستغلات در مورد مستغلاتیکه از طرف مالک باجاره داده شده ده درصد مال الاجاره و در سایر موارد ده درصد از درآمد می باشد.

تبصره - نسبت باجاره بهای مستغلات بیش از سه هزار ریال مقررات لایحه قانونی تعدیل اجاره بها واحداث خانههای ارزان قیمت مصوب دیماه ۱۳۳۱ بقوت خود باقی است.
ماده ۳ (مستغلات زیر از پرداخت مالیات معافند.

الف - محل سکونت شخص مالک یا زن یا شوهر یا فرزند یا پدر و مادر یا برادر و خواهر.

ب - مستغلات متعلق بدولت و شهرداریها.

ج - خانه هائیکه مالک در آن سکونت داشته باشد یا چند اطاق آنرا باجاره واگذار نماید مشروط بر اینکه مجموع مال الاجاره آنها از هشتصد ریال در ماه تجاوز نکند.

د - موقوفات مندرج در بند (ج) و (د) ماده ۳ قانون مالیات بر در آمد و املاک مزروعی مصوب تیر ماه ۱۳۲۸ و مؤسسات فرهنگی تصدیق وزارت فرهنگ.

ه - مستغلات محل شغل مالک که ارزش اجاره ماهیانه آنها از هشتصد ریال تجاوز ننماید.

ماده ۴ (مستغلاتیکه بواسطه حوادث غیر مترقبه مانند زلزله و حریق و امثال آن محتاج بتجدید بنا گردد (در مورد آنقسمت که محتاج بتجدید بناست) از تاریخ ختم بنا تا دو سال از مالیات معاف خواهد بود مشروط براینکه از طرف مالک منتهی تا یکماه از تاریخ ختم بنا و قبل از بهره برداری کتباً یا وسیله پست سفارشی باداره دارائی محل اطلاع داده شود.

تبصره ۱ (خاتمه بنا وقتی است که بنا قابل بهره برداری باشد.

تبصره ۲ (در مورد مستغلاتیکه دارای چند طبقه می باشد و هر طبقه آن جداگانه قابل بهره برداری است هر طبقه یک مستغل محسوب می شود. تبصره ۲ ماده ۸ قانون املاک مزروعی و مالیات بر در آمد مصوب تیر ماه ۱۳۲۸ و مواد ۳ و ۴ آئین نامه مالیات مستغلات مصوب ۴ مرداد ۱۳۲۹ کمیسیون قوانین دارائی مجلس شورای ملی ملغی است.

ماده ۵ (مؤدیان مستغلات موظفند مالیات خود را ضمن تسلیم اظهار نامه یا تساط

ذیل پردازند :

قوانین

۱) قسط اول بابت چهار ماهه اول سال تا آخر تیر ماه.

۲) قسط دوم بابت چهار ماهه دوم سال تا آخر آبانماه.

۳) قسط سوم بابت چهار ماهه سوم سال تا آخر اسفند ماه.

تبصره - هر گاه مالک ضمن نامه جداگانه وجه اقساط را ارسال و رسید دریافت نماید این اقدام بمنزله تسلیم اظهارنامه خواهد بود.

ماده ۶) درآمد مستغلات از روی اجاره نامه رسمی و چنانچه اجاره نامه تنظیم نشده یا ارائه نگردد از روی ممیزی که هر سه سال یکبار بعمل می آید تعیین می شود نتیجه ممیزی بوسیله پیش آگهی بمؤدی ابلاغ میشود. در صورتیکه مؤدی بنظر دارائی معترض باشد می تواند در مدت یکماه از تاریخ ابلاغ پیش آگهی اعتراض کتبی خود را بدارائی محل تسلیم کرده و رسید دریافت دارد یا در مهلت مقرر اعتراضنامه خود را بوسیله پست سفارشی یا تلگراف اطلاع دهد تاریخ رسید پستخانه یا تلگرافخانه تاریخ تسلیم وخواهی محسوب میشود.

پس از وصول وخواهی در صورتیکه مؤدی حاضر پرداخت مالیات از طریق توافق یا تسلیم بنظر دارائی نشد پرونده بکمسیون تشخیص ارجاع می شود.

طرز رسیدگی باختلاف مالیات مستغلات در کمیسیونهای تشخیص بر طبق مقررات لایحه قانونی شماره ۳۱۸۱۸ - ۳۱/۱۰/۹ خواهد بود.

تبصره - مؤدیان مالیات مستغلات مکلفند تاریخ اجاره و تخلیه مستغل را در ظرف ده روز بداراره دارائی محل اطلاع دهند و اداره دارائی محل موظف است در ظرف یکماه از تاریخ اطلاع موضوع را رسیدگی نماید والا اظهار مؤدی معتبر شناخته می شود.

ماده ۷) هر گاه بین موجر و مستأجر برای فرار از مالیات تپانی شود موجر و مستأجر بعنوان کلاه بردار تعقیب و پس از ثبوت در محاکم صالحه علاوه بر مجازات قانونی و پرداخت مالیات متعلقه معادل یک برابر مالیات از موجر و یک برابر از مستأجر بنام جرمه دریافت خواهد شد.

ماده ۸) مالیات مستغلات و جرائم آن بر طبق آئین نامه اجرائی مالیاتها قابل مطالبه و وصول خواهد بود.

ماده ۹) بقایای مالیات مستغلات تا آخر تیر ماه ۳۱ از لحاظ نرخ مالیاتی تابع قوانین و مقررات مربوطه بهمان سنوات است.

ماده ۱۰) قوانین و مقرراتیکه با مقررات این لایحه قانونی مخالف است از تاریخ تصویب این لایحه قانونی ملغی است.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی اصلاح مقررات مالیات مستغلات مشتمل بر ۱۰ ماده و ۷ تبصره تصویب میشود.

تاریخ ۳۶/۵/۱۵

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

لایحه قانونی بنگاه عمرانی کشور

ماده (۱) بمنظور عمران و آبادی قراء و تعمیم فرهنگ و بهداشت و بهبود وضع کشاورزی و کشاورزان و بالا بردن سطح زندگی آنان و تقویت روح همکاری و تعاون بین آنها و اجرای قانون عمران و لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی بنگاهی بنام بنگاه عمرانی کشور تحت نظر وزارت کشور تأسیس میشود .
 ماده (۲) بنگاه عمرانی کشور دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی میباشد .

سازمان

ماده (۳) کارمندان بنگاه عمرانی کشور از بین کارمندان رسمی دولت انتخاب میشوند که با بودجه و محل حقوق خود از وزارت دارائی ولدی الاقتضاء از سایر وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی بوزارت کشور منتقل خواهند شد .

وزارت کشور عده لازم را از بین کارمندان اداره عمران و همچنین کارمندانی که برطبق مواد ۸ و ۹ این لایحه قانونی از اداره مالیات املاک مزروعی بوزارت کشور منتقل میشوند با اختیار بنگاه عمرانی کشور خواهد گذارد .

در صورتیکه برای انجام امور فنی از قبیل مهندسی و متخصص بهداشت و مهندس کشاورزی وغیره در بین کارمندان فوق اشخاص ذیصلاحیت وجود نداشته باشد بنگاه میتواند با موافقت وزارت کشور برطبق آئین نامه مخصوصی که از طرف بنگاه تهیه شده و بوسیله وزارت کشور بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید کارمند فنی استخدام نماید .

ماده (۴) بنگاه عمرانی کشور بوسیله یک هیئت مدیره مرکب از سه نفر یکی رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل و دو نفر عضو هیئت مدیره اداره میشود که از طرف وزارت کشور از بین کارمندان رسمی دولت انتخاب و بتصویب هیئت وزیران برای مدت سه سال منصوب خواهند شد و همچنین از طرف وزارت کشور بکنفر بعنوان عضو علی البدل معرفی خواهد شد که در غیاب هر یک از اعضاء هیئت مدیره در جلسات و تصمیمات هیئت مدیره شرکت خواهد کرد .

ماده (۵) بنگاه عمرانی کشور دارای دو نفر بازرس خواهد بود که بکنفر از طرف وزارت کشور و بکنفر از طرف وزارت دارائی برای مدت دو سال با تصویب هیئت وزیران انتخاب خواهند شد .

ماده (۶) رئیس حسابداری بنگاه از طرف وزارت کشور با جلب نظر قبلی هیئت مدیره تعیین میشود و فقط در مقابل هیئت مدیره مسئول خواهد بود .

ماده (۷) اداره عمران و وزارت کشور و اداره مالیات املاک مزروعی از تاریخ تصویب این لایحه قانونی با بودجه و اثاث و لوازم آن بنگاه عمرانی کشور منتقل خواهد شد .

تبصره (۱) برای تنظیم جزو جمع مالیاتی موضوع ماده ۱۲ و همچنین وصول

قوانین

بقایای مالیاتی موضوع ماده ۱۴ این لایحه قانونی عده کارمند مورد احتیاج ازین کارمندان اداره مالیات املاک مزروعی تا پایان سال ۳۲ در اختیار وزارت دارائی خواهد ماند و از آغاز سال ۳۳ عده مذکور نیز بوزارتکشور منتقل خواهند شد.

تبصره ۲) کارمندان اداره مالیات املاک مزروعی که بوزارتکشور منتقل میشوند کارمندانی هستند که در تاریخ تصویب این لایحه قانونی در وزارت دارائی و ادارات دارائی شهرستانها بکارهای مالیات املاک مزروعی اشتغال دارند.

ماده ۸) کلیه تحصیلداران دارائی که مأمور وصول مالیات املاک مزروعی هستند از تاریخ تصویب این لایحه قانونی با حقوق و مزایا و لوازم و اثاثیه و اعتبارات مربوط به وزارت کشور منتقل میشوند که تحت نظر آتوزارت انجام وظیفه نمایند.

ماده ۹) وزارت دارائی چهار صد و هشتاد و پنج نفر بعهده بخشدارها که با احتیاجات بنگاه عمرانی کشور برای اجرای مفاد این لایحه قانونی متناسب باشند با موافقت وزارتکشور انتخاب و با حقوق و مزایا و اعتبارات مربوط با اختیار وزارتکشور خواهد گذارد که برای تکمیل سازمان مرکزی بنگاه و فرمانداریها از لحاظ اجرای این لایحه قانونی و لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی مورد استفاده قرار دهد.

تبصره - کارمندان رسمی که بر طبق مواد ۳ و ۷ و ۸ و ۹ این لایحه قانونی بنگاه عمرانی کشور منتقل میشوند از هر حیث تابع قوانین استخدام کشوری و بازنشستگی و مقررات مربوط بآنها خواهند بود.

درآمدها

ماده ۱۰) درآمدهای بنگاه بر سه قسم است.
الف - درآمدهای مستقیم یعنی درآمدهائی که عاید بنگاه شده و مستقیماً بوسیله بنگاه بمصرف هزینه خواهد رسید و عبارتند از:

۱) اعتبارات کارگزینی کارمندان اداره عمران وزارتکشور که هنگام تصویب این لایحه قانونی در اداره عمران مشغول انجام وظیفه می باشند و هزینه اداری و قبی آن اداره و همچنین اعتبارات کارگزینی و اداری و قبی اداره مالیات املاک مزروعی و حقوق و مزایای مأمورینی که بر طبق این لایحه قانونی از بودجه کل کشور بنگاه عمرانی کشور منتقل می شوند.

۲) معادل مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال در سال از اعتبارات دولت.

۳) درآمدهای دیگر که ممکن است در نتیجه وقف املاک و اهداء وجوه نقد و غیره عاید بنگاه شود.

۴) درآمدهائی که بر طبق بندج از ماده ۱ لایحه قانونی متمم لایحه ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی از بابت بیست در صد از سهم مالکانه مراتع و

جنگلهائیکه در مجاورت قریه و قصبه واقع نبوده و تشکیل شورای ده در آنها بعلت نداشتن سکنه ثابت مقدر نباشد.

ب - در آمدها یا کمکهای مالی که ممکن است از طرف سازمانهای مختلف دولتی و ملی و بین المللی و غیره بمنظور کمک پیشرفت لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی و بهبود وضع کشاورزان و بالا بردن سطح فرهنگ و بهداشت و زندگی آنان اهداء شده و هر کدام بر طبق مقررات و موافقت نامه هائیکه بین بنگاههای اهداء کننده وزارت کشور و یا بنگاه عمرانی امضاء خواهد شد بمصرف خواهد رسید.

ج - درآمدهای غیر مستقیم که مستقیماً بصندوق بنگاه عاید نمیشوند ولی بمنظور پیشرفت امور عمرانی و بر طبق مقررات لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی و همچنین مقررات این لایحه قانونی باید بوسیله شوراهای عمران و تعاون بمصرف رسیده و بنگاه عمرانی کشور بموجب این لایحه قانونی در مصرف آنها حق نظارت دارد و عبارتند از :

۱) درآمدهائیکه بموجب لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی بشوراهای عمران و تعاون تراء و دهستانها و بخشها عاید میشود.

۲) درآمد مالیات مزروعی که بر طبق این لایحه قانونی بشوراهای عمران و تعاون تعلق خواهد داشت.

تبصره - بنگاه عمرانی کشور مکلف است حساب و جوهی را که بر طبق این لایحه قانونی از بودجه کل کشور دریافت میدارد جدا گانه تهیه نموده بدیوان محاسبات ارسال دارد.

ماده (۱۱) از سال ۱۳۳۲ مالیات املاک مزروعی بوسیله بنگاه عوامی کشور وصول و بر طبق مفاد ماده (۲۸) این لایحه بمصرف خواهد رسید.

ماده (۱۲) میزان مالیات املاک مزروعی کماکان بر اساس ماده ۹ قانون مصوب ۲۹ تیر ماه ۳۲۸ خواهد بود و صورت مالیات تقدی و جنسی مشمولین را وزارت دارائی بنرخ های سال ۳۳۱ تنظیم و تسلیم بنگاه عمرانی کشور خواهد نمود که مأخذ وصول مالیات مزروعی از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۷ قرار گیرد.

تبصره - در تقاطی که بنگاه صلاح بدانند غله مالیاتی را عیناً مطابحه و وصول خواهد کرد.

ماده (۱۳) موعد پرداخت مالیات جنسی املاک مزروعی در نقاط گرسیر تا آخر مرداد و سایر نقاط کشور منتهی آخر آبان همان سال و موعد پرداخت مالیات تقدی در تمام نقاط کشور تا آخر دیماه هر سال خواهد بود.

ماده (۱۴) وصول بقایای مالیاتی تا آخر سال ۳۱ بعهد وزارت دارائی خواهد بود و در مواردی که تشخیص در آمد مؤدی متکی بجز و جمع نیست یا اختلافات مالیاتی وجود دارد وزارت دارائی میتواند موارد اختلاف را بکمیسیون حل اختلاف مالیاتی

فوائین

موضوع لایحه قانونی شماره (۱۰۹۷۸-۳۰-۳۱-۵۳) احاله نماید که کمیسیون مالیات تا آخر سال ۳۱ را برطبق لایحه قانونی مزبور بطور کدخدا منشی رسیدگی و تسویه نماید تا اینکه کلیه مالیاتهای معوقه تا آخر سال ۱۳۳۱ املاک مزروعی بحیطه وصول درآید.

ماده ۱۵) املاکی که مشمول مقررات ممیزی ماده ۹ قانون مصوب ۲۰ تیرماه ۲۸ و آئین نامه مصوب آن میباشد بوسیله بنگاه عمرانی کشور ممیزی و هزینه ممیزی املاک واقع در هر بخش از محل سهم شورای عمران و تعاون همان بخش از بابت درآمد مالیات املاک مزروعی تأمین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۱) ادارات دارائی هر محل موظفند صورت املاکی را که مشمول مقررات ممیزی میباشد در ظرف ۳ ماه از تاریخ تصویب این لایحه قانونی تهیه و به وزارت دارائی تسلیم نمایند و وزارت دارائی پس از رسیدگی صورتهای مزبور را بنگاه عمرانی کشور ارسال خواهد داشت.

تبصره ۲) فرمانداران و بخشداران و وظائفی را که برای ممیزی املاک مزروعی مطابق مقررات قانون و آئین نامه آن تا کنون بر عهده رؤساء دارائی بوده است انجام خواهند داد.

تبصره ۳) مأخذ تشخیص مالیات در مورد املاکی که ممیزی میشود بر اساس نرخ سال ۳۱ خواهد بود.

وظائف

ماده ۱۶) بنگاه عمرانی کشور مکلف است مستمراً عمل وصول درآمدهای شوراهای عمران و تعاون دهات و دهستانها و بخشهارا بوسیله فرماندارها و بخشدارها با اعزام مأمور مخصوص تحت مراقبت قراردادده تا کلیه درآمدهای شوراهای برطبق مفاد لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزی و همچنین مالیات املاک مزروعی جمع آوری و تحویل شوراهای مزبوط شود بعلاوه نگاهداری و تنظیم دفاتر حساب شوراهای بوسیله مأمورین خود تحت مراقبت قرارداددهد.

ماده ۱۷) در صورتی که مأمورین اجرای این لایحه قانونی تخلفاتی از طرف مسئولین شوراهای ذمیل عدم وصول میزان حقیقی درآمد شوراهای عمران و تعاون و نگاهداری دفاتر و محاسبات یا حیف و میل عواید حاصله مشاهده نمودند باید مراتب را فوراً به بخشدار گزارش داده رونوشت آنرا جهت اطلاع شورای عمران و تعاون بخش ارسال دارند.

بخشدار موظف است بمحض وصول گزارش موضوع را بوسایل مقتضی مورد رسیدگی قراردادده و برای جبران خسارت وارده متخلفین را برطبق مقررات تعقیب و برای تنظیم اسور حسابداری و وصول درآمد شوراهای عمران اقدامات لازم را بعمل آورد. شورای عمران و تعاون بخش جریان صحیح رسیدگی و وصول درآمدرا تحت نظر و مراقبت خود قرار خواهد داد.

فواوین

ماده ۱۸) هرگاه مؤدیان مالیات خودرا در موعده مقرر نپردازند بنگله عمرانی کشور میتواند مالیات متعلقه برطبق این لایحه قانونی را براساس آئین نامه اجرائی مالیاتها که در وزارت دارائی معمول است بوسیله بخشدارها مطالبه و بحیثه وصول در آورد.

ماده ۱۹) شوراهاى عمران و تعاون ده دهستان و بخش موظفند در پیشرفت وظائف مأمورین وصول مالیات املاک مزروعی با آنها تشریک مساعی بعمل آورند.

ماده ۲۰) شوراهاى ده و دهستان و بخش و شهرستان موظفند در نزدیکترین شعبه بانک کشاورزی و در صورتی که بانک کشاورزی شعبه بانمایندگی نداشته باشد در شعبه یا نمایندگی بانک ملی ایران که بنمایندگی بانک کشاورزی وجوه را خواهد پذیرفت حسابی باز کرده و کلیه درآمدهای نقدی و وجوه حاصله از فروش در آمد جنسی خودرا برطبق ماده ۵ لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزی و سازمان عمرانی کشاورزی به آن حساب بریزند مگر اینکه شعبه بانک بفاصله زیاد و دور از دسترس واقع بوده و در اینصورت برطبق ماده ۵ لایحه قانونی درآمدها با اطلاع و موافقت بخشدار به شخص معتمدی سپرده خواهد شد.

ماده ۲۱) هر مقدار غله و یا جنس دیگر که از بابت مالیات یا درآمد هائی که بر اثر اجرای لایحه قانونی از دیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی جمع آوری میشود در صورتی که سازمان دولتی یا وابسته بدولت در شهرستان مربوط برای خرید آنها وجود داشته باشد پس از وصول باید به نزدیکترین شعبه آن سازمان تحویل گردد.

سازمان دولتی یا وابسته بدولت که جنس تحویل او میگردد بابت قیمت جنس دریافتی چک در وجه شورای تحویل دهنده صادر خواهد نمود و شوری چک را که تحصیلدار تسلیم او بینماید ظهرنویسی خواهد کرد که بوسیله او بحساب مذکور در ماده ۲۰ نزد شعبه بانک کشاورزی یا بانک ملی منظور شود.

هزینه حمل جنس از محل قیمت جنس و یا سایر درآمدهای شوراها پرداخت میشود.

ماده ۲۲) شعب و یا نمایندگی های بانک کشاورزی و یا بانک ملی موظفند بمحض دریافت چک یا وجه نقد از بابت درآمد هر شوری بر که پستانکار بطور مجزا و در چهار نسخه صادر نمایند که نسخه اول مخصوص شورای مربوط و نسخه دوم مخصوص بخشدارى محل و نسخه سوم تسلیم پردازنده وجه میشود نسخه چهارم در نزد خود بانک باقی خواهد ماند.

ماده ۲۳) شعب یا نمایندگی های بانکها در آخر هر هفته فهرستی از حساب شوراها تهیه کرده نزد بخشدار محل میفرستند و بخشدار فهرست را با قبوض رسیده از بانک تطبیق میکند و در صورت داشتن اختلاف فوراً برقع آن خواهد نمود در صورت صحت ارقام پاپس از رفع اختلاف ارقام درآمدها در دفتر حسابدارى مربوط به شوری ثبت خواهد شد.

ماده ۲۴) در مورد اجناسی که دولت یا سازمانهای وابسته بدولت خریداری نمینمایند شوری موظف است منتهی ده روز پس از وصول سهم شورا جنس موجود را برنخ عادلانه

فواصل

روز بفروش رسانیده و بهای آنرا برطبق ماده ۵ لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی بترتیب مذکور بشعبه یا نمایندگی بانک یا معتمد محل تحویل نماید در صورتیکه در اقصای مدت ده روز شوراجنس موجود را بفروش نرسانید تحصیلدار مربوط مراتب را بشورای عمران و تعاون بخش گزارش خواهد داد و شورای مزبور موظف است مستقیماً نسبت بفروش جنس اقدام نموده و بهای آنرا به حساب شورای مربوط بشعبه یا نمایندگی بانک یا معتمد محل تحویل بنماید.

ماده ۲۵) شوراهای موظفند در هر ۳ ماه گزارشی راجع بعملیات عمرانی و تعاونی که در حوزه خود انجام داده اند بانضمام صورتی حاوی وجوه دریافتی از شعبات بانک یا معتمد محلی و هزینه‌هاییکه انجام داده اند نزد بخشدار بفرستند.

ماده ۲۶) نتایج اقدامات و هزینه‌های انجام شده در مقابل وجوهیکه عاید هرشورا شده است در دفاتر بخشداری به ترتیبی که در ماده ۲۷ شرح داده می شود ثبت خواهد شد. ماده ۲۷) در هر بخشداری دفاتری تحت نظر بخشدار و شورای عمران و تعاون بخش برای نظارت و حسابداری تهیه خواهد شد و بخشدار و وظائف مشروحه ذیل را انجام خواهد داد.

الف - تهیه وثیت صورت درآمدهای شوراهای تابع بخش برطبق گزارش تحصیلداران و شوراهای و صورت حساب بانکها.

ب - مراقبت در عملیات تحصیلداران و سایر مأمورین که در اجرای این لایحه قانونی و لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی در قراء و قصبات انجام وظیفه مینمایند.

ج - ثبت هزینه‌هاییکه از محل درآمدها جهت عمران و امور تعاونی قراء و دهستانهای مختلف برطبق برنامه‌های مصوب صورت میگیرد.

د - ثبت نتایج اقدامات عمرانی و تعاونی برطبق گزارشهای ۳ ماهه شوراهای.

ماده ۲۸) شوراهای عمران و تعاون موظفند عملیات عمرانی و تعاونی خود را برطبق برنامه‌های مصوب و مندرجات لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی انجام داده و صورت هزینه‌ها و دفاتر خود را جهت رسیدگی در اختیار نمایندگان مجاز شوراهای بالاتر و بخشدارها بگذارند.

هزینه‌ها

ماده ۲۹) درآمد حاصل از مالیات املاک مزروعی هر قریه بمنظور کمک پیشرفت امور عمرانی و تعاونی عاید شورای عمران و تعاون همان قریه پرداخت کننده خواهد شد که برطبق مفاد لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی پس از پرداخت سهم شورای عمران و تعاون دهستان و بخش بقیه بمصارف مقرر در آن لایحه قانونی میرسد و مادام که در نتیجه مسامحه و اهمال در قریه‌های شورای ده تشکیل نشده

هوا این

و یا اگر شده شورای ده وظیفه خود را در جمع آوری درآمد صندوق عمران و تعاون انجام نداده باشد درآمد مالیات املاک مزروعی آن قریه بوسیله بنگاه عمرانی کشور به مصرف عمران و آبادی نزدیکترین قرائی که شورای ده تشکیل داده و درآمد صندوق عمران و تعاون را جمع آوری کرده اند خواهد رسید.

تبصره ۱) در صورتیکه بر طبق تبصره ۳ ماده ۶۶ لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی چنده بعلت کمی جمعیت و یا مقتضیات محلی یک شورای عمران و تعاون تشکیل داده اند درآمد حاصل از مالیات املاک مزروعی به نسبت املاکی آنرا پرداخته اند بین آنها تقسیم و بمصرف همان ملک خواهد رسید.

تبصره ۲ - از درآمد حاصل از مالیات املاک مزروعی سهمی عاید کشاورزان نخواهد شد و کلیه آن باید منحصرأ بمصرف امور عمرانی و تعاونی برسد.

تبصره ۳ - شوراها میتوانند حداکثر تا میزان ۲۰٪ از درآمد جنسی خود را از محل های درآمد عمران و تعاون نگاهداری و بر طبق مفاد ماده ۸ لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی بمصرف برسانند.

در صورتی که در موقع برداشت محصول سال بعد از محل ۲۰ درصد مذکور در فوق مقداری موجود بود معادل آن مقدار از میزان ۲۰ درصد کسر و بقیه از محصول آن سال در محل نگاهداری خواهد شد.

شورای عالی عمران

ماده ۳۰) بمنظور ایجاد هم آهنگی در امور عمرانی شورائی بنام شورای عالی عمران با شرکت نمایندگان وزارتخانه ها و اشخاص و سازمانهای ذیل بریست وزیر کشور تشکیل خواهد شد.

معاون یا مدیر کل وزارت کشور معاون یا مدیر کل وزارت کشاورزی معاون یا مدیر کل وزارت فرهنگ معاون یا مدیر کل وزارت راه رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل بانک کشاورزی مدیر عامل یا معاون سازمان برنامه مدیر عامل بنگاه عمرانی کشور مدیر عامل بنگاه خالصه و سه نفر از مطلعین در امور عمرانی یا نماینده سازمانهای ملی یا بین المللی و غیره.

وظائف این شورا بر طبق آئین نامه مخصوصی است که بوسیله وزارت کشور تهیه شده و پس از تصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود.

اعطای پاداش و نشان و مدال

ماده ۳۱) برای تشویق مسئولین شوراها و عمران و تعاون و بخشداران که در اجرای مقررات لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی و این لایحه قانونی انجام وظیفه مینمایند هر سال از طرف وزارت کشور بپیشنهاد بنگاه عمرانی کشور پاداش تقدیری یا مدال یا گواهی نامه حسن خدمت بپخشدار و اعضاء شورای دهی که در هر شهرستان

قوالین

بهترین وجه وظیفه خود را انجام داده‌اند اعطا خواهد شد و نیز در هرسال یکبار از طرف دولت پاداش و مدال و یانشان مخصوصی به بخشدار و اعضای شورای دهی که در تمام کشور در پیشرفت امور عمرانی و تعاونی بر سایر شوراها و بخشدارها سبقت جسته‌اند اعطا خواهد شد .

تبصره (پاداش نقدی و بیهای مدال و نشان موضوع این ماده از محل ۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال اعتبارات دولت تأمین میگردد .

ماده ۳۲ (بنگاه میتواند تامیزان صدی ده و جو هیکه در هر شورای ده و دهستان و بخش از بابت مالیات املاک سزوعی و سهم صندوق عمران و تعاون جمع‌آوری میشود برای حق الزحمه و پاداش اعضاء شوراها تخصیص داده و آئین‌نامه طرز تقسیم آن را تهیه و پس از تصویب وزارت کشور بموقع اجرا بگذارد .

مواد مشرقه

ماده ۳۳ (فرمانداران و بخشداران و دهداران و شوراها در پیشرفت امور بنگاه عمرانی کشور بر طبق مقررات لایحه قانونی ازدیاد سهم کشاورزان و سازمان عمرانی کشاورزی و این لایحه قانونی وظائف خود را انجام خواهند داد و همه ماهه فرمانداران نتیجه اقدامات آنها را ببنگاه عمرانی کشور گزارش خواهد داد .

ماده ۳۴ (بنگاه عمرانی کشور هرسال گزارش کامل عملیات خود را که حاوی اقدامات عمرانی و اجتماعی و آمار وصولی‌ها و هزینه‌های صندوقها خواهد بود طبع و منتشر خواهد کرد .

ماده ۳۵ (وزارت کشور آئین‌نامه اجرایی این لایحه قانونی را در آن قسمت که مربوط بامور مالیاتی و مالی است و با اطلاع وزارت دارائی تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا خواهد گذاشت و آئین‌نامه‌های وظائف و حدود اختیارات هیئت مدیره و بازرسان و غیره را هیئت مدیره تهیه و پس از تصویب وزارت کشور اجرا مینماید .

ماده ۳۶ (مقررات و قوانینی که مغایر مفاد این لایحه قانونی باشد از تاریخ تصویب این لایحه قانونی لغو میگردد .

ماده ۳۷ (وزارتخانه‌های کشور و دارائی و کشاورزی و فرهنگ و بهداشتی و راه و بانک کشاورزی و سازمان برنامه و بانک ملی ایران مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند .

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سیام دیماه ۳۱ لایحه قانونی بنگاه عمرانی کشور مشتمل بر ۳۷ ماده و ۲۱ تبصره تصویب میشود .

بتاریخ هفتم مردادماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

قوانین

شماره ۱۵۲۶۰-۱۵-۵-۳۲

۲۲۳- تاریخ انتشار ۲۱/۵/۳۲

لایحه قانونی راجع به درآمد حاصل از فروش محصولات مدارس کشاورزی و مصنوعات آموزشگاههای حرفه‌ای

ماده واحده

درآمدی که از فروش محصولات مدارس کشاورزی و مصنوعات آموزشگاه‌های حرفه‌ای و هنری دبیرستانها بدست می‌آید و همچنین نحوه فروش بر طبق آئین‌نامه‌ای که بتصویب هیأت دولت خواهد رسید پس وضع بهای مواد اولیه بترتیب ذیل تقسیم خواهد شد.

صدی سی. بعنوان پاداش تقدی بدانش آموزانی که در تهیه محصول یا ساختن اشیاء شرکت داشته‌اند.

صدی هفتاد. بمصرف توسعه آموزشگاه و تهیه لوازم و ابزار و ماشین و تعمیر و تکمیل ساختمان خواهد رسید.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی‌ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی راجع به درآمد حاصل از فروش محصولات مدارس کشاورزی و مصنوعات آموزشگاه‌های حرفه‌ای مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۱۵

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۵۲۶۲-۱۵-۵-۳۲

۲۲۴- تاریخ انتشار ۲۱/۵/۳۲

لایحه قانونی ضرب مسكوك پشیز پنجاه دیناری برنز

ماده (۱) بوزارت دارائی اجازه داده میشود تا میزان یکصد میلیون ریال مسكوك پشیز پنجاه دیناری که وزن و ابعاد آن در قانون نهم اسفند ماه ۱۳۱۵ مشخص شده علاوه بر آنچه که بر طبق قوانین سابق اجازه ضرب آن داده شده در ضربخانه ضرب کند و بچریان بگذارد.

ماده (۲) معادل صد درصد ارزش اسمی مسكوك پنجاه دیناری برنز که بموجب این قانون ضرب میشود پس از وضع هزینه‌های لازم بحساب وجه الضمان در بانک ملی ایران باامانت در حساب مخصوص سپرده خواهد شد.

ماده (۳) وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون است.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی‌ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی ضرب مسكوك پشیز پنجاه دیناری برنز مشتمل بر ۳ ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۱۴

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۵ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۲۱ شماره ۱۵۳۲۰ ۳۲/۵/۱۹

لایحه قانونی راجع بادامه عمل کمیسیونهای حل اختلاف مالیاتی

ماده واحده

بوزارت دارائی اجازه داده میشود لایحه قانونی مصوب ۳۱/۵/۳۰ راجع به تسویه مالیاتهای معوقه را که مدت آن بموجب لایحه قانونی مصوب ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۳۲ تا بیستم مرداد ماه ۱۳۳۲ تمدید شده بود تا بیستم آبان ماه ۱۳۳۲ اجرا نماید.
بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی راجع بادامه عمل کمیسیونهای حل اختلاف مالیاتی مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۱۳۳۲/۵/۱۹

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۶ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۲۱ شماره ۱۵۳۲۸ ۳۲/۵/۱۹

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تشکیل و اختیارات کمیسیون

امنیت اجتماعی

ماده واحده

تبصره ذیل بماده ۱ لایحه قانونی تشکیل و اختیارات کمیسیون امنیت اجتماعی اضافه میشود:

تبصره - در هر حوزه فرمانداری که دادسرای شهرستان یا دادگاه بخش وجود ندارد امور مربوط بکمیسیون امنیت اجتماعی آنحوزه بعهده نزدیک ترین کمیسیون امنیت اجتماعی حوزه که دادگاه بخش یا دادسرا در آن وجود دارد خواهد بود.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تشکیل و اختیارات کمیسیون امنیت اجتماعی مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۱۹

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۷ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۲۴ شماره ۱۵۳۲۴ ۳۲/۵/۱۹

لایحه قانونی تمدید بخشودگی جرائم و زیان دیرکرد مالیات مستغلات

ماده واحده

ماده واحده مصوب ۳۲/۱/۲۹ راجع به بخشودگی جرائم و زیان دیرکرد مالیات مستغلات تا آخر آبانماه ۳۳۲ تمدید و بوزارت دارائی اجازه داده میشود چنانچه مودیان مالیات مستغلات بقایای مالیات مستغلات سنوات قبل از سال ۳۳۲ بانضمام قسط اول ۳۲ و زیان دیرکرد سال ۳۹ خودرا تماماً پرداخت نمایند جرائم مقرر از آنها مطالبه نشود.

قوانین

تبصره - مؤدیانی که دارای مستغلات متعدد هستند در مورد هر مستغل که بنحو فوق حساب خود را تسویه نمایند نسبت بهمان مستغل از معافیت استفاده خواهند نمود. برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی‌ام دیماه ۳۱ لایحه قانونی تمدید بخشودگی جرائم و زیان دیرکرد مالیات مستغلات مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۱۹
نخست‌وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۸ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۲۲ شماره ۱۵۳۲۶ - ۳۲/۵/۱۹

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تشویق صادرات و صدور پروانه بازرگانی خارجی

ماده واحده

مقررات ماده دوازدهم لایحه قانونی تشویق صادرات و صدور پروانه بازرگانی خارجی مصوب سی‌ام آذرماه ۱۳۳۱ از تاریخ اجرای لایحه قانونی مزبور تا اول شهریورماه ۱۳۳۳ درباره شرکت ملی نفت ایران موقوف‌الاجرا خواهد بود.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی‌ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تشویق صادرات و صدور پروانه بازرگانی خارجی مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود.

بتاریخ ۳۲/۵/۱۹
نخست‌وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۲۹ - تاریخ انتشار ۳۲/۵/۲۵ شماره ۱۵۳۵۰ - ۳۲/۵/۲۰

لایحه قانونی معافیت مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه - لیسانسیه - دکتر متولدین ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ مازاد بر احتیاجات دانشکده افسری احتیاط

ماده اول (کلیه مشمولین فارغ التحصیل بلا مانع و سربازان آماده بخدمت دیپلمه لیسانسیه - دکتر متولد ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ که در شهریور ماه سال جاری بخدمت احضار میگرددند باید بوضعیت آنها رسیدگی شده پس از انجام مراسم قرعه‌کشی آن عده که مازاد بر احتیاجات دانشکده افسری احتیاط و ادارات بهداری و دامپزشکی ارتش تشخیص میشوند و همچنین مشمولینی که مدت برگ معافیت قانونی آنان منقضی نگردیده بشرح زیر:

الف) دارندگان برگ عدم اصابت قرعه.

ب) دارندگان برگ معافیت موقت تکفل.

ج) دارندگان کارت معافیت موقت پزشکی.

د) فارغ التحصیلان آماده بخدمت رسته های مالی و اداری و خارج صف.

فوائید

ه) فارغ التحصیلانی که بعلمت عدم احتیاج ازدانشکده افسری خارج و برگ آماده بخدمت دریافت نموده اند.

و) فارغ التحصیلانی که پرونده آنان برای تعیین وضع مزاجی در سرویسهای بهداری ارتش در جریان رسیدگی باشد و موفق بشرکت در مراسم قرعه کشی نشوند.

میتوانند در ظرف مدت ششماه از تاریخ اجرای این لایحه قانونی بارعایت شرایط مذکوره در ماده اول لایحه قانونی معافیت مشمولین نظام وظیفه متولد ۱۳۰۶ الی ۱۳۱۱ مصوب بیستم تیر ماه ۱۳۳۲ وجوه مقرر را پرداخته برگ معافیت از خدمت زیر پرچم را دریافت دارند در باره مشمولین این ماده در صورت عدم تمایل به پرداخت وجه بر طبق قانون خدمت نظام وظیفه عمومی رفتار خواهد شد.

ماده دوم) پس از تأمین احتیاجات ارتش مقرر در ماده اول این لایحه قانونی مشمولین غایب سنوات مذکور و غائبین ماده اول این لایحه قانونی دارای هر وضعی که باشند با پرداخت مبلغ پنجهزار ریال بعلاوه یکصدم دارائی بر طبق بند (ب) ماده اول لایحه قانونی مصوب بیستم تیر ماه ۱۳۳۲ میتوانند در ظرف مدت ششماه مقرر در لایحه قانونی مزبور از معافیت استفاده نمایند و در غیر اینصورت پس از جلب و یا حضور بر طبق مقررات قانون نظام وظیفه با آنان رفتار خواهد شد و با درجه سربازی وظیفه خدمت مقرر را انجام خواهند داد.

ماده سوم) طرز پرداخت وجه و دریافت برگ رسید بانک و برگ معافیت بر طبق لایحه قانونی مصوب ۳۲/۴/۲۰ خواهد بود و مقررات مواد ۴ و ۷ و ۸ و ۹ لایحه قانونی مزبور در مورد مشمولین فارغ التحصیل نیز باید رعایت شود.

ماده چهارم) این لایحه قانونی از تاریخ اول شهریور ماه ۱۳۳۲ بموقع اجرا گذاشته میشود و کلیه وزارتخانهها مأمور اجرای آن خواهند بود.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی معافیت مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه - لیسانسیه - دکتر متولدین ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ مازاد بر احتیاجات دانشکده افسری احتیاط مشتمل بر ۴ ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۲۰ مرداد ماه ۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

رویه قضائی

اصول محاکمات جزائی

۱- حکم شماره $\frac{۴۰۱۸}{۳۳/۱۱/۳۶}$ دیوان عالی کشور

راجع به اعاده دادرسی موضوع ماده ۴۶۶ اصول محاکمات جزائی

راجع به اعاده دادرسی موضوع ماده ۴۶۶ اصول محاکمات جزائی شخصی که خود را دادیار داسرا معرفی کرده با اتهام کلاهبرداری از یک نفر متهم، مورد تعقیب واقع گردیده و در دادگاه جنحه با توجه بشهادت گواهان قضیه و سایر قرائن و امارات باستناد ماده یک قانون مجازات اعمال نفوذ بر خلاف حق و مقررات محکوم میشود.

متهم از حکم صادره پژوهش خواسته و دادگاه استان حکم را استوار و دادخواست محکوم علیه در اثر فرجامخواهی در دیوان کشور رد گردیده است.

بعدها باستناد دو ورقه که یکی حاکی از تکذیب شاکی نسبت بشکایت خود و دیگری تکذیب شهادت از طرف یکی از شهود است متهم تقاضای اعاده دادرسی میکند که رسیدگی آن بشعبه ۹ دیوان کشور ارجاع گردیده است.

هیئت شعبه نهم دیوان عالی کشور در تاریخ ۳۲/۱۱/۱ قضیه را مطرح و چنین اظهار نظر کرده است:

« چون صرف نظر کردن شاکی و یا تکذیب او از مورد شکایت مؤثر در قبول اعاده دادرسی نیست و اظهارات یکی از شهود قضیه باتوجه بمستندات دادگاه در محکومیت متهم منطبق با موارد یاد شده در ماده ۴۶۶ اصول محاکمات جزائی نمیشد لذا تقاضای اعاده دادرسی محکوم علیه رد میشود. »

تال عمل جزائی

۳- حکم شماره $\frac{۴۹۹۲}{۳۳/۱۱/۳۱}$ دیوان عالی کشور

راجع بایراد جرح و ضرب و هتک حرمت نسبت به مأمورین دولت و ورود بعنف در مسکن دیگری

موضوع مواد ۱۷۰ و ۱۷۱ و ۱۷۳ و ۱۶۲ و ۲۶۶ قانون مجازات عمومی

شخصی باتهام جرائم ذیل: ۱- داشتن چاقو و حمل آن ۲- ایراد جرح منتهی بفوت بوسیله چاقو ۳- ورود بعنف بمنزل دیگری ۴- ایراد ضرب ۵- اهانت نسبت بمأمور دولت در حین انجام وظیفه ۶- شکستن در اطاق غیرمورد تعقیب واقع و پس از تحقیقات لازمه و اقامه دعوی از طرف دادرسی شهرستان و تطبیق جرمهای انتسابی با مواد ۱۷۱ و ۱۷۰ و ۱۷۳ و ۲۶۶ و ۱۶۲ و ۲۵۷ قانون مجازات عمومی با رعایت ماده ۲ منقحه باصول محاکمات جزائی در دادگاه جنائی استان محکوم میگردد.

روبه قضائی

متهم و دادستان فرجام خواسته‌اند و دادستان در ضمن فرجام خواهی شرحی بعنوان اعتراض نگاشته و متهم اعتراض ننموده است هیئت شعبه دوم دیوان عالی کشور در تاریخ ۳۲/۱۰/۷ پس از رسیدگی و مشاوره چنین رأی میدهد :

« متهم اعتراض خاصی نکرده تا مورد توجه و رسیدگی واقع گردد و اما اعتراض دادستان استان بر حکم فرجام خواسته وارد است زیرا دادگاه اعمال منتسب بمتهم را مشمول ماده ۱۷۱ قانون کیفر عمومی تشخیص و با توجه بماده ۴۵ مکرر قانون مذکور او را محکوم بدو سال حبس با اعمال شاقه نموده در صورتیکه مطابق دستور ماده اخیر الذکر در صورت وجود علل مخففه یک درجه تخفیف جائز بوده است لهذا حکم مزبور نقض و ختم امر بدادگاه جنائی استان دهم ارجاع میگردد . »

جزائی

۳- حکم شماره $\frac{۴۰۰۸}{۳۳/۱۱/۳۶}$ دیوان عالی کشور

راجع به سرقت موضوع ماده ۲۲۶ قانون مجازات عمومی و ماده ۴۶۶

اصول محاکمات جزائی

دو نفر باتهام سرقت مورد تعقیب قرار میگیرند و در دادگاه جنحه باستناد ماده ۲۲۶ قانون مجازات عمومی و بازعایت ماده ۴۵ محکوم میشوند متهمان از حکم صادره پژوهش میخوانند . دادگاه استان حکم دادگاه بدوی را شکسته یکی از متهمان را تبرئه و برای دیگری قائل بتخفیف میشود .

متهم اخیر الذکر فرجام خواسته است و صلح نامه ضمیمه نموده است که بموجب مندرجات آن شاکی خصوصی ضرر و زیان خود را از متهمان دریافت کرده و از دعوی خود اعم از حقوقی و جزائی صرف نظر نموده است . شعبه هشتم دیوان عالی کشور رسیدگی و باستناد ماده واحده مصوب سال ۱۳۲۰ درخواست فرجامی را نقض مینماید .

متهم تقاضای اعاده دادرسی کرده نامه نیز از طرف یک نفر شاکی مبنی بر اقرار این شخص بر اینکه وجه مورد دعوی سرقت متعلق با او و متهمان بوده است ، بعنوان دیوان کشور ، تقدیم میدارد .

هیئت شعبه هشتم دیوان عالی کشور در تاریخ ۱۳۳۲/۱۱/۲۴ در قضیه فوق بنحو زیر رأی میدهد :

« چون شاکی خصوصی بموجب ورقه که در دفتر اسناد رسمی شماره ۸۶ تنظیم گردیده اعتراف نموده که وجه سرقت شده متعلق بشرکتی بوده که بین شاکی و متقاضی اعاده دادرسی وجود داشته (که پرونده نیز حاکی از وجود شرکت میباشد) و سرقت از مال مشترک مشمول عناوین سرقت قانونی نمیشود بنابراین با اجازه شق ۳ از ماده ۴۶۶ قانون اصول محاکمات جزائی اعاده دادرسی تجویز میشود که در شعبه دیگر دادگاه استان مرکز رسیدگی بعمل آید . »